

R. Simon

(1)

ספר שאלות ותשובות משפטים שמואל

יריע א' יצירה יודיע לבני האדם וכברות
הרב הגדול כמושחה ר' שמואל לבית קלי זלה"ה
ומשפטיו אשר עשה לעניין ישראל עמו וצאן מרעיתו
והנאה למדינות עשה בסקלנו נתיבות חובת הלבבות
בלשונו שניי מהמפרשים והפוסקים, יعلזו חסדים בכבוד
ויתנסאו לעומתו, ותהי ראשית המלאכה בראש חדש ניסן
בשנת ששים ושמח"ה ישיגו לפ"ק
פה ויניציאה

[נוסח שער דפוס ראשון ויניציאה שנ"ט]

מהדורה חדשה מסודרת באותיות מאירות עינים ברוב פאר והדר
מנוגה ומתקון עפ"י דפו"ר ועפ"יلوح ההשיטות
פיסוק וקיטוע מדויק, הוספה אלף מראוי מקומות
ציוניים והערות, פענוח ראשי תיבות, תשובות חדשות
מפתחות העניינים והמקורות, מבוא לתולדות רבינו

יזא לאור על ידי

זכרן אהרון

פעה"ק ירושלים תשע"ז

אלן ארן (2)

(אלן ארן טורו וערך נס"ז)

חומרא גROL בקמ' נח"י
ויר' אורטנו את הורך
ושמאלי, באשר צוה עלי'
על פי השופט אשר יה'
יעשה בודון לבלי שמו
פיהם, לירד עמו עד לה
העם ישבמו ויראו ול'
הנבראים הוא בענין זה,
שלכל מי שמנוחו להיו
שייקמו הקהל להיו בענין
הממוניים بعد שתי שנים
שניהם שהסתכו הקהל
אשר בירדו להיו בענין
בהתחלת השנה למנות
המי' ולא אחיו ולא חור
כדומה הממוניים השניים
השנה לא אביו וכו'.
הקהל יצ"ז שלבל יחיד כ
שלשתם יחד או אחד מוד
כל מקום שרצו לכת
שצרכיהם מננו, ויסרב עי'
התרום והממוניים יקנס
הממוניים שיהו בכלל הד'
פניהם במשפט בקטן נגד
בשבותם על כסא המי'
שהשעה צרכיה וכפי הה'
להברתו בכל שני ו חמיש
ראשי שום יחד לסרב א'
פיהם ינסכוו הכראה כי'
ונורה לעורתם להוות יוז'
הפרוץ גדר ישכנו נחש
ישראל. וכל עני הממוניים
והסדרים אשר יעשו שי'
אחד בחודש, כדי שייהו
שוגנים. וכל מה שניגנו
השנתיים שלא היו רשות
שגררו הראשונים אשר ה'
אותם הממוניים שגררו ו'
הממוניים כפי השנת שבי'
ראשי שום יחד מיחורי ו'
הנו. וכל יוז מיחורי ו'
ולהעדר בדין בין שידע

הקהלות ברורו לאלו ומינו אותו מדעת כולם אולי יש
לומר דצכו הם, אבל אם אלו נפרדו מעצמם במצוה
זו למה לא יעשו אחרים גם כן, וכן נמצא בתשובה
שאללה בסוף מגילה במרדי נס"י תhalb עי"ש.

ובמה נקשר בענייני התקינה שתן כת' לולוק כל
הקהל למשמעות כדי שיוכו כולם במצוה זו,
וקצת נראה כן מסכת מ"ק פרק אלו מגלה נכו^{ע"ב} רב המנוגן איקלע לדרוםאתה שמע כל שיפורא
דשכבא, חזא הנך אינשי דקא עבדי עכידתא, אמר להו
לייהו הנך אינשי בשמתה לא איכא שכבא במתה, א"ל
חברותא איכא. וכותב רשי זיל חברותה הן שאלו
קוברים מתחים שלחן לבון ואלו קוברים מתחין לבון
עד כאן לשונו, משמע שכחיה מהנהג לכבור מתחין
לבדים שכ אל אחד יזכה במצוה, כי למה ימנעו האחרים
מלוצות גם הם במצוה. ואם כן אחורי שהדין כך הוא
אחרי שכ"ת עם ראש הקהל וזקנו ויתרתם להם לבני
החברה הא' והארכתיה להם עוד זמן ג' שנים ואח"כ
יתחלו החבורה הב', לא ידעתו למה יריבו עוד, ורק"ז
אחרי שקבלו עליהם חرم חמור וגמור שלא ימור את
פי כת' והוכחו החרום בספר תורה. ואם כן זו דעת
שבני החבורה הראשונה לא יוכלו לעכב לשניה.

**אני שמעאל הקטן בן לא"א כמה"ר משה לבית
קלעי ולה"ה**

שאלה נד

שאלה שבאה אליו מק"ק אשר באינגורפו על ענן
תקנות והסכנות שעשו ביניהם. וזה לשון
הסכם, בהיות כי יד החמן הולכת וקשה ורכו כמו
רבו המהלך והכל ישראל גדרו גדרים כדי להיות
שלום בין אדם לחברו, כדי שלא יהו בזאת אשין
לهم רועה ושמו עליהם ממוניים ומהנינים עליהם, וכן
גם אנחנו צערינו היזן החתום מטה ראיינו לעשות כל
הקהלות הקרובות והרחוקות לשם עליינו מנהנינים
וממוניים, ועל פיהם יהיה כל ריב וכל נגע להגדר לנו
את דבר המשפט כפי קו"ר שכולם. ומה קבלנו עליינו
ונחתנה זה כלל כי כולם ורוצים לזכות. בשלמא אם

שאלה נג

כל אלוף בתורה ומוסבל בחכמה ותבונה מכורבל בכל
המעשים אחוי'ת טוב'ל, ה"ה החכם השלם
קרובי מהר"ר שמעאל קלעי נר"ז שלם.

אותותיך ראייתי מכתבך בא אליו ואראהו,
ובפתחי עמדתי מודיעך בראותי כי
נמצאים שם עדין אנשים עוברים על מצות המלך,
במה שכבר נודע ייחדיו וקיבלו עליהם בכח חרם
לקבל עליהם כל אשר תגוזר, וכל שכן שאין להם דין
לחברה הישנה במה שודצים לעכב לתורה החדש
שלא יוכו גם הם במצוה כאשר עשו גם הם עתה
עשר שנים, כי פשוט לא קנו חברה זו בירושה
שלא יוכו אחרים גם כן, אלא דמייא לבן המלך שזכה
במלכות וכן בן כהן גדול דוכה בכחונה גדולה, ושאני
הثم דהוא שרה על הקהל ואחר שהבן מלא מקום
אכיו ראי שיזכה בשורה זו, והכי גלי קרא בפירוש,
משא"כ הכא. ועוד שבנוסח ההסכמה אשר ביד
החברה הישנה יש קביעות זמן וכשנשולם הזמן פסקה
שורותם, ולהכי קבעו זמן בה שבכללות הזמן הרשות
גם ביד אחרים. ועוד שכבר תלו הדבר ברצון ורשות
הקהל. כל אלו ראיות גמורות לחודיעו שלא היה דין
עמם של הראשונים לומר להם משפט הבהיר
שהם יוכו במצוה ולא אחרים ומטעמים אלו שאמרתי.
ואין לדמות ענן זה להחיה דאיתא בירושלמי
דהוריות [פ"ג ה"ה] דבר הושעיא ור' בר פזי
וכרי עד א"ל רביامي והקמות את המשכן כמשפטו
בשם כו, וכי יש משפט לעצם, אלא קרש שזכה
ליינתן בצפון ינתן בצפון וכו', دمشע דמי שזכה וכלה,
החתם בענן השורה פשוט דצכו לאו להיות קודמים,
אבל בענן השורה פשוט כל אחד רוצה לזכות
לעשה מצוה. וכל שכן מצות הקבורה דאמרין [מו"ק]
כח ע"א] מאן דבר יכבדה ממשמע דועשה מצוה
דיקבורי אחרים. ועוד יש לחלק והחתם כבר כולם הינו
עוושים המצווה אלא שאלו היו הראשונים ואחרי שזכו
בקירמה זו יכנסו וראשונה, אבל בנדון דין אין נאמר
שהלו יעשו המצווה ואלו לא יעשו כלל, אין הסברא
ונחתנה זה כלל כי כולם ורוצים לזכות. בשלמא אם

6. בשות' גינה ורדים הי"ד כלל ג סי' ז הביא דבריו וכותב شبשות הרש"ק ח"א סי' מה חולק עליו וס"ל שהדין עם
החברה הישנה ויכולים לעכב על החבורה החדשה שלא יכנסו במצוה זו, ויש בה דין חזקה ואין מעבירין אותה מהן דיש
בזה מושם דרכי שלום עי"ש.

(3)

בעוזהשיות
Shelemon ben Avraham, ha-Kohen

שאלות ותשובות

מה ר' ש"ר

מאת

מוחר"ר שלמה בהר"ר אברהם הכהן
egendoli ha-posekim be-dor de-ava ha-smor le-zmano shel maran ha-bi

חלק א' כרך א'

(יקר המציגות מאד, לא נדפס אלא פעם אחת בסאלונגי שנות שמ"ו)

פעריה'ק י"ד ו שלם טובב"א
שנת תשכ"א לפ"ק

נדפס מחדש בשנת תש"ג לפ"ק

מיעוקלה וקהלת היולמה מזוס כבוד מהי קפראי
מכבוח טיפולה ודטהנו וטהנו לדעתם כתשך
כיה מגנס לוחון היהו כבוד לרום מתבתקה
מןוי חיזוקו הכל בך ומעלין למא יטנו
בעירוב מזית נזית כל טעם וסינכ ויפגעו
כבוד כב"ב ברלען אסיך בעירוב הלאה חס
כן נימה דלעומם מזוס כבוד ולמה תיקשי מידי
מכבוח לטיפולה. חי ותשי כיתי חפן למאות
תlionן מרום נקוטה יהת כי כעת לך מלהתי
תלון מווה.

softmax דצ' שאלותים קדומים זכו למאות
ומי שילובם לאויה מירוכס עגייה ביה
כבוד ולמן רהוי נטעמו וברשות גליהות כו^ה
לכג כלבב וגינה צה. נבד זה רהוי נכתוב
כי גודלה מלהתכח צען כתור י"ד מי שפק
ינסב והס קרטה אחר וכמה וכו'. ובנוסף
וילחך דמאות חמיטה ומאות כיסוי בס' מאות
נפרחות ותפייש הס נלהר שכלה מלהו לחמת
סוף סוף עדין לה גמור ברלען מלהו ותפייש
כיני למיין מי שבחט ונסבומי שקדס לכסות
קונסן הווע טרכז אוגדים צוון שדינו דיין
קסות. כל בבן גדרון דידן טהן כהניטים בחזקי
דמותה זא כמלה פיס שlion רטה טוט הדר
לכוביח מוז. כן הלהת כהה שפק צויה לאזיו
להיות ולסמכותה להמש נלהצט כקילו ומבה
גס נתה דודים פטוטים לה הלהרין.

הה בקשר שלמה הכהן.

רואה לנו לה דמי כהה כחצוב נזון ומכם
נحمدת מזג ומפה וויה כתיבת לי
נכטנש עמו טל בדין ועל בלהמת וויהו דמלחה
דפיטנש דהון כה ציד שהנטיס הקטיס על האני
שהזרה קדומים נצעטס ממאות ולבזקיק כס
כח גס כי כוינאט חביבה לאטס וויהו כה
מלחה לבביה ומעלין צהית ימן וכוי דין פרט"ז
דין לפ"ז בתופת ומלה דפיטנש דמלחי דמי
בגמ' מלי טעם מהן היה בכוונה נקצת טעם חמל
זולם כהן גמנס דמי דרכו צלוס הלא
ב"פ מלי דרכו צלוס שיך בך ומעלין ציון
לרכיה ורכיה זממוונה ולמ' כפסד מלהו לדבנה
הטוווג צביה צ"ב היה שוכב הון עליו למי
מוה יותה מטהר נוי סחף ה"כ למלחי למי
למנויו וזרזוק למלטה דרכיה ורנו למלוי
ומסיק להן מזוס מצה דכתה היכל ענמיה
רנה למלויו לטשי כדרית ליב וסתופת
דרה למלויו למן נידון דידן לה דינה ולמ' ויינה
דרה ממי דרכו צלוס כוון שרויים לכוביח
ממעיתס לשר כהיזקו כה ממה ניס.
והואיל וויהו ליהן כה מילאה הימיה כה
מלחה וקטייה לי דרבוי שתום ז"ל
כמה זכתאו צדיגו הלא מזוס השדה ז"ל פ"ז
ר"ה בלט יתמו מפי חמץ שומדון הומו
לגנוב פה כל עירוב הצען ציטולו ניכל מצה
שודען זמיהון הלא רום מתבתקה וכו' נ"ב.
וקזיה לו טויה דה"כ למלי דסלק הצעקה

שאלה מז

בצלאמי טהלה י' צסוף דצרי שאלת
חצצת קרבל"ז חצצ' דרכ נכוון שחשלון וו' כו^ה
חסון ובכל קפוי זא הצל הסלון כל' שאלת
צמוקס חנעתה בפתחה היכל קפוי וויהו דלט
קפדי זיימין כסופרים מטהיון וו' סמוך
על מה שטוניס גלגרות וגטנאות וככנתנות
וップר דמיטס זא רצוי ברגינט הין מקפידין
על חנעתה בפתח גניין לפני בטבע מזוס
ונצערות וגחחות וגננות צלטן קלען צלאס
היינס מקפיאים על זא עכ"ל.

גת נכחצ בש כלבב ברונו גלו היל"ג צין
כג"ה וכג"ה ונכט היל"ג נססוב הס
ו' למות מפי דרכ הצען נכתוב היל"ג מהר
כהות כפתוחה ודרך כרומניינויטש לנחות כה
נסוף בזמות.

תשובה

יראה דהון לך לומר דבריך וכבר נגרת צו
לכמיהה הלא נכתבה נמי כתזין
כפי שבוי כהן מבראי' נ' נ' ז' בספר פסקיו

(5)

Abraham ben Mordechai, ha-Levi, 17th/18th cent.

//

שאלה ותשובות

גינת ורדים

לרבינו אברהם הלוי זצ"ל

מנדולי רבני ארץ מצרים

פרק שני

יורה דעתה

ויצא לאור במחודורה חדשה וمتוקנת
עם מקורות, ציונים והערות
תשובות חדשות וمفتوחות

מאתי

ע"ה פנהט עובדיה

בלאמו"ר הרה"ג דוד עובדיה שליט"א

ויצא לאור על ידי
מכון להוצאת ספרים וכרכי יד
שע"ז בית מדרש נבואה
ישmach לב - תורה משה
ירושלים תשנ"ב לפ"ק

ולעלועשו לו גבינה וחמאה בחלב שחלבו ישראל, היה בוה זולול לבני דינא, כיון שעייר מה שהתהיינו היב"ד לא היה אלא בשבייל הרחק, שאילו היה יכולין היה עושין בו לכל האכבות.

אם נמנם המהמיר בזה יינהוג לעצמו בביטחון מבעלי שיפרסם הדבר
שם עושה בפירוטם, נמצא בא ידי מחלוקת, דמשוה
לכל בני העיר שטועין מדרך השכל, וכשביו לאידי פירוטם יאלץ
גממן, ולא יחש לחומרות אלו כלל, כי גודול כח השלום,
כשomezמין אותו לסייע אצלו לחשש איבת ליכא, כיון שמתיקיים
העולם באחרים, ולחשש מחלוקת ליכא, כיון שאין דבר מעשה
כפומבי, אלא שיישב ונמנע, שיש להלות ולומר שהוא פרוש מבני
אדם כשמו אל הנכיה, וכבר פינחס בן יאיר, שמעמד על דעתו לא
טעיד אצל אחרים כלל [חולין ז' ע"ב]. וגם חשש דריהורא אזלآل
ליה מן התעם הנה', כיון ואיכא למיטיל בימי' אחוריין. אמרם אם
ברבר קורה מקרויה שישב במשכבה, הלא אם יקום שם אייכא
למייחש טובא לחלוקת כיוון שעושה בפרהסיא ובפומבי גדור,
ככ"ש אם יש שם גדולי הדור מוסוכין באותה סעודה, שהעושה
חוורמות אלו בפניהם הרי הוא חייב נידוי, כדאיתא בשלהי פ'
אמרובה [ב'ק פ"א ע"ב] ברבי יודה ו' נקוניא [לפנינו: קנו"ס"],
שנהג חומרא בפני רבי דהו קמפסע ואזיל, ורבי הוה מהלך לצדי
הדריכים, והיה ווצעה לנדרותו שהיה מתהיר בפינוי. וכל זה שכחנו
בחשש אישור בלבד, אבל בודאי אישור, על זה נאמר אין הכמה
אאן עזה וכו', והטוב והישר לבעל נש שימשט מסעודות
דולות, ממש דשכיחי בהו זולז טובא, וכדאיתא בגיטין ר' פ' מי
שאחזו [דף ס"ז ע"ב] דאל ריש גלוות לרב ששת מאי טעם לא
טעיד מר גבו, אמר לה' דלא מעלו עברדי דחשידי אברם מן החי,
אמר ליה מי יימר וכו', ואבדוק ליה ואשתכח דគותיה. והנראה
לעוניין דעתינו כתบทי, הצעיר אברהם הלי.

סימן ז'

רראובן היה לו מינוי גבאות וראש שמירה והשair →
אחדריו ורע קדש ממלא מקומו, אם במינים אלו הבן
קדם לכל אדם, או נימא כיון (שאיין) [ש]מינים אלו
לומן אין הבןקדם לכל אדם.

מעשיה בראובן שהיה פרקו נאה וויזע ספר, וממלוא ומזרו
בחסידות ויראת ה' היא אוצרו, והיה לו מינוי גבאות
זארונג של קבורת מתים, ועוד לו מינוי אחר שהיה ראש על
תבורוה של מצה של גומלי חסדים, ונפטר רדאובן לחוי עולם,
ההשיר אחריו ברכה זרע קדרש בן הגון, שירף עיל שיף נפיק,
דחיל חטאיהם. ובאו יהידי טגולה מהקהל שלו טובים וחשובים
שבהם, ובאו לימלך בב"ד כרת מה לעשות, ולמנת להם איש
מן חיל והגון בשני המינויים כאשר ייטב בעיניהם, וכראות הב"ד
ב"כ, שבנו של דראובן הוא ממלא מקום אבינו, העמידו והחזיקו שני
המינים הנז"י בידו. אחר זה קמו עמדו קצת חכמים אנשי השם,
לימה הגבורים וראשי המדרכרים, והפליגו בדברים לומר שלא עשו
ב"כ כלכה, ושאין במינוי גבורות הארץ דין קדרמה לבן, ודוכותה

וכדכתייבנה בענין התרומה, א"כ יכול היהיו לפירוש עצמו מבני אדם במילatta דמספקא ליה, ולא יחווש לאיבה, שהרי מתקיים העולם באחרויים.

ולענין הדין השכיעי חנן בפ"ב דברכות [דף ט"ז ע"ב] חתן אם רצה לקרות ק"ש. בשלילה הראשונה קורא, רשב"ג אומר אלא כל הרוצה ליטול את השם יטול, ע"כ. ואמרו בגמ' [שם י"ז ע"ב] על זה למימרא דרשב"ג חייש לייראה, ורבנן לא חיישי ליליראה, ותירצzo בזה שני תירוץים, ואית מפרשין [רא"ש ברוכות סוף פ"ב] דפסקי דלא חיישין לייראה, ולפיקך אם רצה החתן לקלוקוא קורא, וכן בשאר מיל' לא חיישין לייראה. ואית מפרשין [ר' ר' י"ח ברוכות סוף פ"ב ורמב"ם ק"ש פ"ג ה"ז] דפסקי דחיישין ליליראה, וה"מ כדומוכח בהיראה שעשוה בשביל שמחמיר על עצמו, אבל כד איכא למיתל במידי אחידינה שפיר עבד להחמיר על עצמו, וכגון היה דאמירין לגבי ביטול מלאכה דלא מיחוז כיראה דכמה בטלני איכא בשוקן.

רָמַעַתָּה נבוֹא לְבָאָר בֶּנְדּוֹן הַלֵּז, שָׁאִירָע שְׁקָרָאוּ לְעוֹז עַל קַצְתָּה
שְׁוֹחֲטִים שְׁנַתְּמָנוּ עַל פִּי בָּד' לְשֻׁחוֹת לְצֹורֵךְ הַקְּהָל,
אָמָרוּ עַלְיהָן שָׁהָם מְזֻלְּגִים בְּמַלְאָכָתָם, כַּדּוֹ מָה לְעַשְׂתָּה הַיְיחִיד
שְׁחוֹשֵׁשׁ לְנֶפֶשׁוֹ, וּפּוֹרֶשׁ שֶׁלָּא לְאָכֵל בְּבֵיתָה כָּל אָדָם.

ונראה זה מילתה תליה באשלוי רכובני, דכתוב מהריך"ש בהגהותו טיוו"ד סי' קי"ט ווז"ל, כתוב הרמב"ם בזמן הזה אין לוקין יין אלא אדם מוחזק בכשותות, וכן בקשר ובגינה החthicת דג שאין בה סמן, עכ"ל של הרמב"ם. משמע שאע"פ שאנו חשור אין לוקחים ממנו עד שיוחזק בכשותות, ולא נהגו כן בכמצרים, עכ"ל מהריך"ש. ומעתה לדעת הרמב"ם, כיוון שהמונונים בחשיותה ובבידקה צרייכים הם להזקמת כשרות, דלא סגי להו בסתמא, א"כ נמצא שהמחמיר על עצמו וזה שלא לאוכל לא עליהם לעז, ודמי משע לעובדרא דרב, דאמר ליה שמואל שאם לא אכל שמן, שכחוב עליו שהוא ז肯 מمرا. אמן מאחר שכבר העיד הרוב מהריך"ש שבמצרים לא נהגו להחמיר בדברי הרמב"ם, לא היה חשור בלבד, הנה המהמיר שלא לאוכל מזור דש"ר למייעבד ולהיות לשוחטים ולבודקים חזקה מעלייא בדעת הרמב"ם, אלא כיון שלא אפשר סמכין על דעת המקילין, שכשעת הזרק דמייא, ומזה התירו פט של גוים עיי' ירושלמי שביעית פ"ח הד' ורמב"ם מכלות אסורת פ"יז הי"ב[כ], ובגינה מהמלב שחולבו של גוי ואין ישראלו והואו [ענ"ב] וב"ח יו"ד סי' קקט"ז, לפניו קפ"ג ע"א], והמאה של גוים עיי' טור יוד קט"ז, לפניו קפ"ג ע"א] שכולם נהגו בהן היתר ע"פ ב"ד, כיון שלא אפשר. ולא מפני זה אם יהוש האדם על עצמו לאפות פטו כהוגן,

ומדריך לשונו דקנקט לה בתורי בבי, דקאמר גדולים כמווהו, או גדולים ממנו, משמע דההפרש הוא דבר מועט, שיש לומר בו שהיה האחר כמווהו, או גדול ממנו, דמשמעו דסוג אחד יכול את שניין והם בקשר, וקרוב זה להיות כזה, אמן אם الآخر מופלג וגדול הרבה מן הבן, שהבן אין לו שם כלל עם الآخر, או ידחה ומשתאה, כי אין חכמים גדולים שכמותם יעסקו בדברים הללו שאין בהם ממש, ופתגס אשר עשה תורה היא, והן הם גowi הלוות שומרות בכל וערוכות, ואעפ' שהאמת עיר לעצמו ומדיליה קאי, ולא היה כדי לכתחזב בדברים פשוטים אלה בבן קולמוסא וכן מגילה, דבריא טובא בכיתאת בכותחא, אין לכבד הנכסין בעובי הקורה לכחות המשם בכברה, יצא גםAnc' לקראותם ואיציב לפני צבא מערכתם, וכל מי דמתענין להו מן דין עלי דייד הדר, ולה התשועה.

ובתו' בפסקים וכתבים [תרומות הדשן ח"ב סי' קכ"ח ז"ל, היכא חד עביד שרורתא דמתא, ואיך קאי ליעבר נמי שרורתא במטה בותיה, ואין בזה חסרון כייס, מאן ליא דאסור בכח", דכל חד וחוד בעי למיזכי בשכר פרנסי שראול שהוא שבר שאין לו שיעור, ע"ב. ונראה דאין לחקל בזה, בין כשהעומד להתרומות עומד עצמו, בין שהציבור ממנים אותו, דהכל בזה, והנהה גודלה יש לצבור כסיש ביןין מלמדין ומורי הורות טובא, וכן בשאר מילוי דמתא כדאמר פרשות דאפי' לדעתו של ת"ה, שאין לדוחות בנו של מה ולהעמיד זר בנחלתו.

ומה שטענו שבשביל שמנינו הראות היה קצובה לזמן, שלכן אין הבן קודם לכל אדם. לע"ד אין כאן/Table, כי למה זה יגרע זכוותו של בן מלהשלים זמן המוגבל לאביו, והסבירו מכרעתה לומר דלזמן זה הקצוב סבירו וקובלו ושובדו גורמייהו, שאם ימota תוקן הזמן שיקיימו את בנו תחתיו עד תום זמן הקצוב, כיוון שס"ס הם פורקים [עלול] מעל צוארים שבתוכו הזמן הקצוב יעבירו.

וימנו אחר כחפץ ורצונם.

ובר מן דין נראה לומר, שאפילו שייהיו פנים מטין לומר כן, מ"מ לא ימלט מלאhitot ספק בדבר, והוא"ל ספיקא בדואריתא, ונטען בה לחומרא, שאם נעמיד אחר יש להסתפק אי עברי על דברי תורה, ואם נעמיד הבן אין הפסד בדבר, שאם הבן וכשה מדין תורה מוטב, ואם אין זוכה מדין תורה אין עון והפסד בזה.

וזה אשכחן בלבד שאינו זוכה במנוי האב, בנו של מושות מלחתה, שכחוב הרמב"ז ז"ל סוף פ"ד מה' כל המקדש [הה' כ"א], שמשמעות מלחתה אין לנו מתמנה תחתיו לעולם, והיא בריתא שנויות [בسفרא] בראש פרשת צו, בפסוק והכחן המשיח תחתיו מבניינו, ובגמ' ס"פ בא לו ביומא טורף דף ע"ב [ע"ב]. ונראה טעמו של דבר, לפי שודאי משוח מלחתה היי מקפידין עליו שיהיה בעל קומה וקורא בגרון, כדי שייהיה מורה מוטל על אנשי הצבא, ויהיה אמץ לבו בגבורים שלא יהיה ולא יעינה, ולא ישוב מפני כל, ויהיה לנו דושן ונאה מקיים, וא"כ אף שיהיה הבן ממולא ביראה כמווהו, כל שאין תנאים הללו בשלמות, אינו ראוי להתרומות למשוח מלחתה.

ושמעתי לאחד קדוש דבר, ומיתרי ראייה שכשהמנוי הוא לזמן, אין דין קדימה לבן, דכתוב הטוח"מ סי' שכ"ט, גבי מקבל שדה מחבריו ומת המקביל, אין בנו של המקביל

. נראה דצריך לגרוס במקום שבתוכו – שבתום, ולולו זה אין כל הבנה בדברין.

נמי במנוי הראות, ונוסף עוד במנוי הראשות, כי לא היה מניini זה בידו של אביו לכל ימי חייו, רק לזמן קצר, ושמפני טעם זה לא שיח' במנוי זה דין קדימה, והאריבו למעיתם, ואיש עצומותיהם لكمן בתוך דברינו. ואני בשומעי עמדתי משתומם ומשתאה, כי אין חכמים גדולים שכמותם יעסקו בדברים הללו שאין בהם ממש, ופתגס אשר עשה תורה היא, והן הם גowi הלוות שומרות בכל וערוכות, ואעפ' שהאמת עיר לעצמו ומדיליה קאי, ולא היה כדי לכתחזב בדברים פשוטים אלה בבן קולמוסא וכן מגילה, דבריא טובא בכיתאת בכותחא, אין Anc' לכבד הנכסין בעובי הקורה לכחות המשם בכברה, יצא גםAnc' לקראותם ואיציב לפני צבא מערכתם, וכל מי דמתענין להו מן דין עלי דייד הדר, ולה התשועה.

ואען ואומר דבר פשט הויא, שללא בלבו לעניין מלבות הבן וכוכה וקדום לכל אדם, אלא ה"ה לכל שאר מינאים, כדכתוב הרמב"ז בפ"ד מה' כל המקדש [הה' כ"], ובפ"א מה' מלכים [הה' ד'], ובזה אין אומר ואין דברים, והנה עינינו הורות כמה מעלה וכבוד בשני מינאים הללו, והדברו בזה אך לモתר, ושתי הורות אלו ריבים ועצומים מהה בעיני אלקים ואדם, וא"כ אין לרוע חוקם משאר הורות, ושפיר זוכה הבן ויורש כבוד הבן זוכה וקדום לכל אדם. ויליפנאל להק' מילתא דברי הרשב"א שכחוב כתשובה סי' ש' שבנו של ש"ץ הוא קודם לכל אדם, ועינינו הורות שאין ש"ץ מתהגה בשורה על הצבור, אלא אדרבה הוא סוף אל' משמעתם וכפוף לעשות חפצם ווצזונם. ובסוף התשובה כתוב ז"ל, וכל גודל אמרו ז"ל ע"י ספרי שופטיםעה"פ הוא ובניינו, הובא בסכ"מ הל' כל המקדש שם, וכחוותה ק"ג ע"ז] בכל עניין המנויים, שאם היה הבן ראוי הוא קודם לכל אדם, ואפי' כהן גדול אם היה בנו ראוי, ואעפ' שיש אחרים גדולים ממנו או גדולים ממנו, הבן קודם לו, עכ"ל. והנה כונתו דיל' מבוארת, שלא בלבד היכא דליך עטמא לקפידת הצבור אם יתמנה הבן או שיתמנה אחר, אז ש"ץ אחר, אלא אפי' בעניין ש"ץ וכיצד צו, דמה ל' ש"ץ זה, או ש"ץ אחר, אבל אפי' בעניין כהן גדול שכפרותם של ישראל תליה בו, כי הוא המבקש סליחה, ומטו ביהו"כ על כללות העולם ועל כל ישראל, וקס"ד לומר שאפילו היה הבן ממלא מקום אביו, אם היה שם כהן אחר גודל ממנו בחסידות וביראת חטא, שלא נשיג להעמיד הבן במקומו אביו, כיוון שבמנוי הכהן לאחר יש צד הנאה לרבים, ולכון קמ"ל הרשב"א דאפי' בעניין מניין כהן גדול, הבן הוא קודם לכל אדם, ולא נשיג בדקוק ההפרש הזה.

נמצינו למدين דכי האי גונא איכא למיר בשאר המנויין, שאין להעביר הבן אפילו שלא יצע לאותו الآخر.

ומ"מ נראה לומר, דעתך אין לא אמר הרשב"א שאין לדקדק, בהפרש זה, אלא כשהפרש זה הוא דבר מועט קל ונקל, אבל אם האחר הוא מופלג הרבה מן הבן, שהבן אין לו יחס והשווה עמו, או מעברין את הבן וממןין אותו אחר, מושם רוחא טובא דקמטי לצboro במנוי הכהן, וזה סברא נcona. ולמדונה מדברי הרשב"א שכחוב בסוף התשובה היא ז"ל, ואעפ' שיש אחרים גדולים כמווהו או גדולים ממנו, הבן קודם לו.

ואני אומר הגם שתהיה הולכה פסוקה בספר משפטים שמואל, מ"מ הכא שאני, שמלבד דנ"ד יש בהן מצוות גדולות דקברות מתים, וג"ח עם המתחים ועם החיים, הא איכא נמי שררה וככבוד, ומעליה יתרה אשתחחא בהו כנודע ומספרום, וא"כ איך יעלה על הדעת ששבכיש שנותפל להם בשורחות ובמעליהם צד מזווה, שהמזווה תהיה גורמה רעה לגורע את כבודן שלא להנחיל את כבודם לבנייהם אחרים, האומרין אינו אלא מן המחהין.

ואמנם הרש"ך בח"א סי' מה דף ע"א, בההואណון דספר

משפטים שמואל, כתוב שהדין עם החבורה הינשה, וכיולין לעכבר על החבורה החדשונה שלא יכנסו במצבה זו, ויש בה דין חזקה ואין מעבירין אותה מהן, וש בוה משום דרכי שלום. ואף לדברי הרש"ך שחולק על ספר משפטי שמואל, מ"מ לנ"ד אין שום נפקותא, שאין טעם של חזדא או טעם דרכי שלום מהן, רק לגבי איהו גופיה שלא להעיברו ממיינו, אכן אם מת אין שם דין קידמה לבן כלל.

ונראה לומר, דברי מידי דעתה דהוי, יש שם מעלה וחסיבות, כי גודל שכון של מקימי מצוות, וען לא אתה גודל שכרם ומעליהם, ועבדי מלך ב"י יש להם מעלה וחסיבות גדולה להיוותם מתחוקים במצוות אדוניהם, ק"ו עבדי מלך מלכי המלכים הקב"ה, צאו והוא כמה מעלה וכבודיו היו נהוגין במבייאי ביכורים, כדאיתא בפ"ג דבכורים משנה ג', משום דחביבה מצוה בשעתה, שהפחוח והഗיגים והגזירים היו יוצאים להקביל פניהן של מבאי ביכורים, ובתח ר"ע [amberonoth] שמתעם זה עומדים מפני נושאינו ביכורים, ובתח ר"ע [amberonoth] שמתעם זה העומדים מפני נושאינו המיטה שהמת בתוכה. ואם החברים העוסקים בזה יש להם דין מעלה וכבוד מרכבה, כ"ש שగודל בחו ומעלתו של הראש שעלייהן, שמחזיק בידן ומספיק צרכיין בעולותם לקבור את המת, וכן הגבאי שמוזמן ומסדר סדר הוצאה המת אם דל ואם עשיר, וא"כ שפיר נוחלין בנהיהם ויש להם דין קידמה על אחרים. וכך מצינו שני מינויים הללו דגבותות והראש משמר, צירפין הרמב"ם בכל המינויים בהל' כל המקדש [פ"ד הי"ט], ועל قولן מסיק [בח"כ] ריש בהן דין קידמה לבן.

וזהו א"ל וכאו לירינו דברי הרש"ך לא נפטר ממנה כלל לא לינה של הולכה, שכחוב במסקנא דמיילה זול, והוואיל ואთא ליזן حق מליחא, אימא בה מליחא ודקשייא לי בדברי התוטו, במא שכחוב [גיטין ס' ע"ב] ב"ה אלא משום חזדא זול, פי' ר"ת שלא יאמרוlica חזדא, שיזען שמנחין אצל ריש מתיבתא כו', בשיפורא ליכא חזדא, שיזען שמנחין אצל ריש מתיבתא כו', ע"כ. וקשיא לי טובה דאי הכל למאי דסליק עדותה מעיקרא, וקאמר אלילמא משום כבוד, Mai קא פריך מההוא שיפורא, דשאני שאני, דבשלמא הותם כך היה מהנהגム לחולק אותו כבוד לריש מתיבתא מפני חשיבותו, אבל בהך דמערבעין למה ישנו העירוב מבית לביל טעם וסיבה, ויפגמו בכבוד הבית הראשון שהוא העירוב עצמו, א"כ נימא דלעולם משום כבוד ולא תיקשי שהיה העירוב עצמו, כי ראי חפץ היתי למצוא תירוץ מרוחה מידי מההוא שיפורא, כי כתעת לא מא מצאת תירוץ מרוחה, עד כאן לשונו. ולע"ג להרץ, דקס"ד דכשמניחין בני חצר עירובו בבית אחד, לא חלנן וכמקרה נתנוו לשם, אלא להיות הור באותו בית אדם חשוב שבאותה חצר, והוא המתקן עניינם וכורועה

יכול לומר לבעל השדה אני אהטפל בשדה במקום אבי, וחתן לי התנאי שהנתנית עמו, וא"כ היה הכא במניין שהוא לו זמן קצב שאין לבן דין קידמה.

ונלע"ד אין הנדון דומה לראייה, ולדידיה דמר קשיא, דאדיק מדמה ליה למקבל שדה מחביו לזמן, אמאי לא מדמה ליה לדין שואל, שכחוב הטור סי' שמ"א [ליד ע"ב], שאם תניח להם אביהם פרה שאולה, שימושים בה כל ימי שאילתה, ווכן בה הבנים מכח אביהם לכל זמן קצב השאלה.

וזהנה בישוב שני דין אלו כתוב הסמ"ע [בפרישה סי' שמ"א א/orות ה"], דעתם דזוו הבנים בדבר הנשאל, משום דבר הנשאל הרו כקנו לשואל, שלן הנהה היא לשואל, ואמן המקובל שדה מחביו למן, יכול בעל השדה לומר לבנו של המקובל, באביך היה לי נייחא שיעשה מלاكتי, ואתה אין רצוני ברשותה מלאכת, והיינו בשלאה הקדים בעל השדה ולא נתן השכר אל המקובל, שאו אין יכולין נני המקובל לומר נשלים לנו של אבא וחתן לנו השכר שהנתנית עם אבא, אמן אם כבר הקדים בעל השדה ונתן כל השכר אל המקובל, או הבהיר בידם של בני המקובל, שם ירצו ישילמו זמן עבודה אביהם, ואם לא ירצו ליכנס לעבודת השדה, יחויבו עמו על עבודה שעבד אביהם בשדה ויפרעו לו הנשאר כפי החשבון, ועיין בב"ח ח"מ סי' קע"ז סעיף ל"ה, שהאריך בזה.

ובפפי זה אין למדוד למניין שיש בו צד שורה, מידי מקובל שדה מחביו, דחתם בעל השדה עבדות הוא שטמיט על המקובל, ואין שם צד שורה כלל, ולכן יכול לומר למקובל אי אפשר שתעמדו לפני בשרי, משא"כ במינויים שיש בהם צד שורה קצר, כגון ש"צ וכיוצא, שאע"פ שלאלתו מלאכת עבודה שמוסלת עליו, מ"מ כבר יש בהם צד חשיבות, דהוי כרסורו בין הצבו לאביהם שכבים.

ונראה דשוחח ובודק, אין במינויים מעלה וכבוד להעמיד בניהם במקומות, ומ"מ איננו גופייהו אין להעבים אם לא נמצא בהם צד פטול, ואפי' כל דהו. אכן להעבים בלי טענה איינו מן הרואין ריש בזה משום חזדא וולול.

עוד הביא החקם החולק ראייה מספר משפטי שמואל סי' נ"ג, ונדוון דדריה שהיה שם חברה מקדמת דנא מהעסקת במצוות, וקמו חדש קצת בני אדם ורצו לעשות חברה חדשה להחטף במצוות, והיו מעכביין עליהם החבורה הישנה, לאחר שכבר זכו הם במצוות והחזיקו בה זה כמה שנים. והשיב הרוב זול, אין להם גם לחברה הישנה بما שרוין לעכב לחברה חדשה, שלא יזכו גם הם במצוות כאשר עשו גם הם עד עתה עשר שנים, כי פשוט לא קנו חברה זו בירושה שלא יזכו אחרים ג"כ, דלא דמי לא בזלו שזכה במעותו שזכה בכהונת גדולה, דשאני הותם המליך שזכה במלכות, ובן כ"ג שזכה בכהונת מילא מקומ אבי וראי שורה זול, ואחר שהבן מלא מקום אבי וראי שיזכה בשורה זול, והכי גלי קרא בפירוש, משא"כ הכא, עכ"ל. ומתקן דברים אלו רצוי לומר דלא שיקן דין קידמה במניין הרשות והגבאות, משום דהו דבר של מצוה, שאפי' האב בעצמו היה יכולין להעיברו מן המצוה, ואיך יניחנה לבנו אחריו.

שהבן הוא גדול והאחר גדול ממנו קצת כו', אמן אם האחר הוא גדול, והבן אין לו יחס עמו, פשיטה דלכ"ע הגדול קודם, וכ"ש מי שאנו רואין כי המרכיב תורה ומהנהן צדיק שהיה דברי תורה בין בדין ממנוחה כו', עד שבלי שפה של פסק שלא דברך הרבה ברוב עונין ת"ח, שהרי כתיב [זרברים ט"ז, כ''] צדק צדק מדרון הלך אחר ב"ד [נפה סנהדרין ל"ב ע"ב] כו' [עכ"ד], משמע שאפי' חלק בראש בין היכא דיש לו לבן יחס עם האחר, לאין לו, עכ"ז לא עבר אל לבו לומר גם תלמידי הכהנים בכלל, משמע דס"ל זבת"ח אע"פ שיש לו יחס, מ"מ האחר שהוא גדול ממוני קודם, וכדומוכה מהראיה שהבאיה מקרא דעתך צדק צדק דמייריו קודם.

אלא דראואה אני דגם הרש"ם לא אמרה לעניין מעשה, דבין במניינים דעלמא בין במיוני ת"ח, אם אין יחס עם האחר הגדול, הגדול קודם. אמן מסתימות דברי הפסוקים יראה דאפי' לא יהיה לבן יחס, מ"מ הבן קודם, וכן נראה, דהא כיוון דמליך לפין לה, וכחידיא כתוב הרמב"ם בה' מלכים [פ"א ה"ז]adam היה קטן משרמן לו המלוכה, כדאיתן [מלךים ב' פרק י"א] ביהוידע דשמר המלוכה לייש, וכן שבע שנים המליכו, ופשיטה ודאי שלא היה לו יחס עם יהודיע, לפי שהוא קטן ורק בשנים, עכ"ז הוא קדם.

ובן הוגד לי מפי כמה"ר חייא שלום, שעשה בצעفة תור"ב הרב הגדול המקובל האלקי כמה"ר שלמה אלקבץ, שאחר שהסבירו כל בני קהלו של הרב משה אלישיך להושיבו בראש והתחילו לחותם בשטר, מנען הרב המקובל הנ"ז עד שיגדל בנו של הרב כמה"ר אברהום שלם, שהוא היה הקהל, והמתינו לבנו עד שהוא בר מצווה והמליכו במקומו אביו, אע"פ שלא היה לו יחס עם הרב כמה"ר משה אלישיך שהוא פרק בגין שנים שנה.

ומ"ש עוד הרב הפסוק, שהוא שאינם יכולים למן אחר, היינו דוקא כיש פגם וחסרון לבנו של מת, אבל אם רוצין האבור למן עוד מרכיב תורה ומורה ההוראה וייה נסוף על בנו של מת, רשותם הם, כיון דלא מתי ליה חסרון לא בילדותו ולא בדורא דמונא, מי יתן כל עם ה' נבאים, והבאיה מפסיקות וכחבים דה"ר ישראלי סי' רכ"ח ע"ש, עכ"ל.

דברי תרומות הדשן באור סתוימים ואני אפרש, שם בן זה בא מכח אבי שמנמנה מפני הצבור, ודאי שאין ראשים להוציא עליו ולעתות צרה בצדו, וכמ"ש המביס"ח ג"ג סי' ר' ועוד, וכמו שלא היה יכולן להעכברו, כן אינם יכולים לשתחף אחר עמו, כמו מלך דכתיב [דברים י"ז, ט"ז] שום תשים عليك מלך ולא שנין ב', וממנו אנו לומדים לשאר מינויים, דבר אחד לדורו ולא שנין עיי' סנהדרין ח' ע"א] כו', עכ"ל. אם כן אין לך חסרון גודל מזה דצרכו בצדו, אלא דברי ת"ה אמרות כשהחזק האב מעצמו מינוי, והיינו הך דפסקים וכחבים דת"ה, דמייריו שהחזק מעצמו כמו שיראה הרואה שם, וכגון זה חילק הרוב בעל משפטו שמואל סי' נ"ג.

ועל מ"ש עוד שטוענן המגדרין על דבר מינוי ראש משמרת, כיון שהמינוי הזה כתוב בשטר שהוא לזמן, בשבייל בן לא

עדרו ירעם בתום לבבו, ובתבונתו כפיו ינחים, וכמשמעות האדם ההוא או שפנה ממש, ובאו אחרים במקומו, ויש באוטו חצר אדם חשוב אחר, אין קפידה אם יוליכו העירוב לביתו, כיון שכ' הוא המנהג לנין העירוב בביתו של גודל שבচচ'er, והוא ממש דמייר, שכן קפוץ שפיר התלמוד, דאי הוא טעם ממש כבוד דשיפורה, لكن קפוץ שפיר התלמוד, בית אחד דומיא דשיפורה דמלטטל הוא ניחא שיתנו העירוב בבית אחד דומיא דשיפורה הוא ממש מבית לבית, لكن מחרץ הגם' ומוקי דעתם דערוב הוא ממש חדש כו'.

ולמאי דאתنين עללה דסלקין לעילא ונחתין לחתא, כתבה בשוקא וחתמונה בברא, דבנו של הגבאי או בנו של ראש משמורה, יש להם דין קדרמה תחת אבותיהם, ופתגמא דנא תרציא טובא וברירא בכיעטה בכוחה, ולית דין צדיק בשש, לא דינה ולא דינה, ומאן דעתה ליה דינה לעיל ולית, והנראה לע"ד כתבתי. העזיר אברהם הלוי.

ובבר ראיתי בדברי הרב מוהר"ץ אריפול נר"ו, שחולק על' במקצת דברים, ולא אחוש עתה לדקדוקי דברים הללו, כיון שאינו מצטרך לנדרון הלו. ותו שהמחובון בדברינו היטב ימצא חירוצים נכונים, וכעת אין להאריך, והנלו"ד כתבתי. העזיר אברהם הלוי.

סימן ח'

תשובה הרב כמה"ר יצחק אריפול על העניין הנזכר.

ראו ראיתי דברי החכם השלם הפסוק נר"ו, כולם נכוןים למכין ודברים פשוטים הם, אלא שכונת הרוב היתה לסתותם פי מסרבין לשמו דבר ה' זו הלכה, ומכוואר דין זה בהרמב"ס בפ"ד מה' כל המקדש היל' כ', ומינוי הנבואות ומינוי ראש משמרו, האב זוכה לבן הממלא מקומו ביראה, אע"פ שאינו מלא מkommen בחכמה, וזה שם, וממנין גבורין מתחת ידי האמרכלין כו', והגוזרים הם שגובין כל ההקשות ופודין את הנפדה מהם, ומוציאין אותם בדברים הרואים להם, ואחר זה כתוב סדר המעלות שמנונה כו', גובר קודם לראש משמרת כו', ומסיק כשימות המלך או כ"ג או אחד משאר המינויים, מעמידין תחתיו בנו או הרואי לירושו, ע"כ. הרי מפרש היב' מינויים דני"ד הם הם אשר היו נהוגין במקדש, שעיליהן כתוב שכשימות אחד מן הגוזרים מעמידין בנו תחתיו.

ומה שרצה הרב הפסוק נרץ' להשווות דעת הרש"ם לשאר פוסקים, לומר דהא דהבן קודם אף' שהאחר גדול ממנו, היינו כשהאותו בן חכם יש לו יחס עם האחר, וקרוב לו, אבל אם אין לו יחס כל הפסוקים מודים דהగודל קודם, ועלא כבעל כנה"ג שעשה מחולקת בין מהרש"ם לשאר פוסקים.

ואני אומר במחילה ממעכ"ת, דהמודרך בדברי הרב מהרש"ם, יראה דרצוינו לחלק על הפסוקים, שאחר שכתב [יו"ד] בס"י פ"ה על דברי הרשב"א, שכתב שככל המינויים שאם הבן הוא ראוי הוא קודם לכל אדם וכו', כתוב ז"ל, דפשיטה דהינו

(10)

Shepsuká, Elijah ben Benjamin Wolf

ספר

אליה רבבה

חיברו ונם יסדו הנאון הנדול המפורסם
מוחר"ר אליה שפירא זצ"ל
שהיה ריש מתייבתא ודרישן דק"ק פראג
בן הנאון במוחר"ר זואלה
שהיה אב"ד דמדינת פידם
בן הנאון הנדול המפורסם בדורו מוחר"ר שמעון
שהיה אב"ד ור"מ בק"ק פראג

(נוסח השער בדף ראשון)

נסדר ונדפס מחדש בהנאה מהויקת
באותיות מאירות עינים בהידור רב

בעיה"ק ירושלים טובב"א

בשנת תשנ"ט לפ"ק

משמעותו מהמת עבירה שעשה אפילו בשוגג, כתוב מגן אברהם דאיינו חזר לשורתו ושכנן משמע ברודכי ורומבי"ם פרק ז' מהלכות רוחץ, עד כאן, וצריך עיין הרמב"ן שם נתן טעם הוואיל ובאו תקללה זו הגדולה על ידו משמע דוקא ברכיחה אבל בשאר עבירות לא, ועוד ברוטנורה סוף פרק ב' דמוכות פסק כר' מאיר דף ורוחץ חזר לשורתו, ובאמת תמהה שסתור לדבריו רומבי"ם שם, וכן תמה תוספות יום טוב שם, וכן פסק הרמב"ם פרק ג' מהלכות עבדים. מיהו בסמ"ג עשין ע"ה ופ"ג סתם בזה, משמע לי דסבירא ליה דחויזר לשורתו, ואפשר טעמו משום דלי יהודה תיקשי ישוב למלה לי כמו שכחטו חוס' שם, וגם אדם כן אל אחוזת אבותיו למה לי, וכן מפירוש רשי' פרשת בהר יראא לי דסבירא ליה דהלהכה כר' מאיר וכן משמע מרוא"ם ודלא כנחתל יעקב עיין שם. שוב מצאת בקייזור מזרחי שפירש דברי רשי' בדברי, ולפי זה מיושב דעת. הברוטנורה דסמרק על רשי' וכדריפוריishi:

סִימָן קָנָג

סֻעִיף א'

א בתים וחיצרות וכו'. ועוזרות שלנו לא עדיפי מהם ושם אין שמתפללין תדир כל זמן שהם נתקאים ונעשה קודש גן וفردס ואיצטבא שסבירה אף על פי שפטוח לבית הכנסת אין בה קודשה ואם הוא פתוח נגד ההיכל יש להחמיר שלא להשתמש בהן (מהרי"ט ח"ד מן אברהム). כתוב הט"ז בעוננותינו נחרב בתמי נסיות על ידי הריקם ובছורתינו עשינו ארון קטן לספר תורה עד כי ירחיב ה' לעשות ארון הקודש כראוי. נראה דלאחר שנעשה שני לקביעות נתבטלה קדושת הראשון דומיא לבית שכורוה לבית הכנסת, ועל כן מותר לשום בתוכו ספרים, ולולוי דמסתפינא אמיןיא דהא דאמרין דאסור לעשות מקודשה גודלה קודשה קלה, היינו כל זה ראוי לקודשה גודלה אבל אם אינו ראוי ורק לקללהafi עדי' ממה שתגננו, עד כאן וצריך עיון. גם לכארה ארון הנזכר היה לו להתריר אפילו לתשמש חול דומיא דבתים, ואפשר דבארון הקודש סבירא ליה להחמיר יותר דההעשה הנזכר לעיל הו' כמו קביעות:

ב הבניי בחומה וכו'. הוא הדין בכוחל של עץ דהוי כחדור בעלמא. וכותב שיירי הכנסת הגדולה אסור להניח בארון החומשין וספרים אבל יריעות פסולין נהגים להניחם שם, עד כאן. וכותב מגן אברהם ובארון הבניי כמן חדר פשוטא דשרי, עד כאן, ואפשר דקאי על יריעות דוקא ולא על שאר ספרים וצריך עיון:

סֻעִיף ב'

ג בתים ששוכרים וכו'. אין להשכירו אם אין למעלה ממנה נקי כדעליל סוף סימן קנא:

סֻעִיף ג'

ד כגן תיק וכו'. והוא הדין מק מק ספרים ומתק מטבחותיהם:

וכותב הט"ז שם ס"ק י"ט דמה שנוהגין להשים הכל' מעותם כשבוכין החולה בארון הקודש איסור הוא:

לד אסור לעשות וכו'. ומה תהא אני על מה שכותב ראה"ם בתשובות סימן ע"ט וזה לשונו, הא דכתיב לא כתיה אתנן זונה וגוי' דרישו בפרק קמא דבעבודה זורה אבל עשוה מדמיין בית הכסא לכחן, גדול משמע דף דמייהם אסורי לדבר מזוהה, עד כאן, גם משנה מפורשת פרק כל האיסורים מדמיין מותר. ועיינתי בש"ס עבודה זורה דף י"ז ליתא כן אלא זה לשונו, מהו לעשותו הימנו בית הכסא, עד כאן. משמע דמיiri' כשנתן לה עציםوابניםCDFIRESH RASHI' בחומרה דף ל', מיביעא ליה אם עושין מעצים עצמן בית הכסא, אבל מדמיין ודאי מותר וצריך עיון. והנה הלבוש שהשמיט זהה אפשר דסבירא ליה דדוקא בבית המקדש אסור אך מש"ס שם לא משמע היכי מתנן זונה קבוצה וכו', וכן משמע בתשובה ראה"ם שם. ואפשר דסבירא ליה ללבוע דרבנן דדרשי מתנן זונה קובצה, דלטוף שכורתה פלייגי וסבירא ליה דין אסור אלא לבית המקדש, ועיין בתשובות שם וצריך עיון. מיהו לכוליعلم מא מבואר שם דאיינו אלא מדרבן. וברבינו ירוחם שם דאפילו לנור או שמן וכיוצא בדק הבית או לדבר מזוהה אסור, ומה שכותב רמ"א מעות וכו' הוא הדין כשנתן חיטין ועשה מהם סולת זיתים ועשה שמן ענקים ועשה יין שכבר נשתו, וכן במחיר כಗון שהחליף כלב בחיטין ונעשה סולת, וכן ולדותיהן מותרין והא Datannin Dokaa לשנתן קודם, אבל כשנתן אחר כך מותר אם נתנה היא אתנה לבועל מותר, אתנן זכר אסור. האומר לזונה הילך טלה והבעלי לפולני אסור, וכן אם פסק עמה בטלה אחד ונתן לה הרבה כולם אסורים נתן לה ואחר כך בא עליון מותר דהוי כמתנה. ומה שכותב רמ"א אישור ערוה, כתוב הרמב"ם פרק ד' מהלכות איסורי מזבח ורבינו ירוחם דהוא הדין חייבי לאוין אבל הפניה אפילו היה כהן אתנה מותר, וכן אשתו נודה אתנה מותר, ועיין עוד שם. ובמגן אברהם כתוב הכנסת הגדולה בשם משפט שמואל אנשים שהחזיקו לכבור מותים אין יכולן למחות באחרים שבאו לכבור, עד כאן. וכן אברהם כתוב במדינתינו חבורת מונמים נראה לי דצריך ליתן להחברה כמנוגם, עד כאן.

ואני ראייתי כתוב בפנקס חברא קדישא שליל גמילת חסדים

פה פראג כשפטר הגאון מוריינו הרב אפרים זכרונו לברכה

ובאו תלמידיו מראן ורבנן ורצו לטהרו ואמרו כשותת תלמיד

חכם יותר ראוי לטהר תלמידיו ולהתעסק עמו, ושלחנו

להגאון מוריינו הרב ישעה ריש מתיבטה ופסק מאחר

שברננים מתעסקים כל השנה וGBTלין עסיקיהם יתעסקו גם

כנ עם הצדיק, רק אם ירצו הקברננים מרצון הטוב לוותר

לאיזה אנשים חשובים בשבייל טובות הצדקה הרשות בידם,

עד כאן:

סֻעִיף כ'

לה חזר למצוותו וכו'. והוא הדין לפrens שעבר מחמת אונס ומינו אחר תחתיו כшибור האונס חזר לשורתו בית יוסף ותוס' יומא דף י"ג וסנהדרין דף נ"א, ואם עבר

הפטיטה הוא יותר מתחום ומידות שהוחזקו לילד עד כאן לא מאמין Dempster היה זה ע"י אדם שידע אופני המידיה עין בפואר הילכה סוף טמן שציט' דבילה איתחוך איסטרוא הא נאמנת אף שאין בידה ספירת שבעה נקדים אין בידה ונאמנת עין במחרשה"א גיטין שם על התודעה ע"א שכטב דלאו בידיו ולא איתחוך איסטרוא נמי ילפין מדנה וכן מוכחה לפרש שם בתוס' וכן הוא ברשב"א עי"ש וכן משמע בש"ד י"ז טמין קכ"ז ס"ק כ"ט ולכן מוכחהין לומר דבתחומי היא בעין איתחוך איסטרוא מוכחהין מיליך נאמן ע"א שהוא איש והחמיר בכותה נמגעו מלילך נאמן וזה שמי שומר שבת אין זה בולם סגירה באשה בדבר שהוא מדאורייתא והוצרכו לומר משום שתחומי דרבנן. וללא Dempster עתה והוא חוץ לתחים דקאי על הרשות שאירבי במדדו עתה והוא חוץ לתחים לפיה מודתם והעבד והשפה מהUIDן שהוחזקו לילד גם בכואנו נאמן נגד המידיה ועל זה מיטק' שלא אמרו חכמים להחמיר אלא להקל משום שתחומי דרבנן ואף על אנשים הוצרך להו שהוא דרבנן ובדאורייתא היה לחומרא כיוון דהו נגד המידיה ולא היוו תולין בטעות לרבותה נקט שוגם עבד והשפה נאמנים אף נגד המידיה אך התוט' שהקשנו מכאן מהא שנאמנות נשים באיסורין מפרשי של' קאי ארישא וכן משמע שצ"ט שנקטו זה בהלכו משבות ומש"ע סוף טמין שצ"ט שנקטו זה בהלכו אחרות משמע שהוא דין בפני עצמו ואך בלא מדר עתה הוצרכו להו שהוא דרבנן. עכ"פ אף להו שהיה הילוק בכוה בין איש לאשה והוא משום דהו בעין איתחוך איסטרוא כדברתאי.

וא"כ בהשגהה על כשרות שבידה הוא של להניח להאכיל דברים האסוריין, וגם לא איתחוך איסטרוא דफ' אם ההשגהה היא אצל אחד שאין לנו לכשרות נמי אין להחשיב את איתחוך איסטרוא لكن אף אם נימא שלא נחשב זה כבידה משוע שאפשר מצד אלמות של הבעלים האינו נאמן לו ישמעו לה, מ"מ כיוון שלא איתחוך איסטרוא מה דהמסחר שלחם הוא רק בדברים כשרים שר' דברים קונים ודאי דברים כשרים מצד מרתו והחשש הוא שמא קונים גם בדברים אסורים של' ואך לא איתחוך ייש להאמין לה אף שיתחשב שא' בידה.

אבל המג"א בסימן תל"ז סק"ח כתוב מתוך עירובין דף ל"א דרך ביתו שלחן נאמנים או השולח אותו לעשות דבר אין נאמנים ופליגו אותו

לפרש דכשחמור בעיני בניין תלינו שם לו תוא' חמורי טעות בדיון כמו שאר' הבהירות), אבל בלי ריאת ורök משום שטבשו כך ודאי לא שיק' חזקה ע"ז ולא סגי הידיעה מזמנ' רוחוק, אלא רק באב את בנו זאי'ש את אשוח' שheidיעת היא תמידית מטפע זה גם שם לא אמרתי להתריך אלא לאנשים חולשים ובשעת הדחק, משום דאול' ידיעתו היא מזמנ' שיש לחוש שהוחלף טבעה והכא שheidיעת ודאי אינה תמידית ויתור נוטה שאין להחשיב זה לheidיעת ממש אין לטمر ע"ז כל' אף בשעת הדחק ואיך להעמיד משגיח בחנותה, ומה' שטוגר' את חנותה בשבת כיוון שידוע לכל שאינו שומר שבת אין זה בולם סגירה וזה דאי היא רק כדי שיקנו ממנה שומר תורתה.

ידידו מוקירה

משה פינשטיין

סימן מדר

בענין אם יש למןנות אשה

להשגהה על כשרות

פורים תש"כ

מע"כ יידי הנקב' הרה"ג מוהר"ר ברוך אהרון פופקא שליט"א.

הנה בדבר האלמנה אשת ת"ח אשר היה משגיח על כשרות ונשארת ללא כלום ואין לה במה לפרנס את בניה היותומים ובאשר היא אשה צנעה ויראה את ה' באמת והיא גם חכמה ונבונה ובעלת אורחות אשר יש לטמוך עליה שוליה ותיריה חחת בעלה להשגהה ויהיה לה מות הפרנסת עכורה ועבדו בניה ורצין כתריה לידע דעתך בותה ותנה מדין נאמנות הא נאמנת אשת על איסורין ועקר הדין דעת'א נאמן באיסורין ידעינו מוספרה לה שנאמר באשה שנאמנת כמפורש בתוס' ריש' גיטין. אבל בפסחים דף י' ועירובין דף נ"ט איתא שرك' בדרבן בבדיקה חמץ ותחומי נאמנות ותירצ'ו התוט' דבבדיקה דהו טירחא יתרחא ותחומי שאין בידה לא היו נאמנות. אבל פשוט שהוא משום דהו עניין איתחוך איסטרוא דכל זמן שלא ידוע בברור שהוא בתוך החומר אסור משום דאי'ר דלפי מדינה

של'א הוכיר בש"ע החלוק בין מין איסור אחד למין אחר מ"מ סובר ה החלוק לדינא שא"כ הו החקיק דשבת בין בוגניע לבפרהסיא דבסייע' ז' גם לעניין איסור מין אחר או שסובר גם כהפרישה ואיכא עוד חלוק, מ"מ וודאי קאי, גם על החקיק המפורש בש"ע שהוא תני'ה תני'ה בוגניא. ולכן אף אם נימא שבמדיניה זו חמיר לבג"א מאכילות אסורת מאיסטרוא מלאה שבת נמי'ה כוון שמחלל שבתות בפרהסיא אין נאמן לשום דברך אף למה שסובר דה' חמורות. ונאמר ר' מצד שמיכרין' אותו שאינו משקר שלבן אפסשין לו נאמנות מדין קים ליה' בגויה' שחדשתי אROLI יש להאמינו מדין קים ליה' בגויה' שחדשתי בספרי אגרות משה חי' טמן נ"ד מטעם' שאין המשך והוחתוי זה מה דכתבות דף פ"ה עי"ש, אבל ע"ז צריך ידיעת ברורה לכך דבעל שמכיר את אשתו שהוא תמיד כבודא דרבא שהאמין לבת ר'ח' אשתו וכاب את בנו כעוגדא דר' פ' ואבא מר' בן שם מצד הרבה דברים שראו תמיד והיכרו ט בטבעם שלא לשקר, ולא מצד' איזה פעמים שיש לתלות שהיה לו איזה טעם שלא לשקר בפעמים ההם, ואולי יהא זה בוגנאה כי' שיוחיקו לאנו משקר ויטמכו עליו' שידיעת בני העיר' את' האיש הזה לאינו משקר' ודאי לא שיר' שידיע' בידיעת ברורה כראיה ממש דאי שאמר איזה פעמים למע"כ שאינו רוצה לאוכל בשר שעיבורו ג' ימים אף בהזדה שטוב לפניו לומר עתה האמת, אבל בשידור שיטר לו לו צורך להגד האמת אפשר שישקר בוגן' שייחס לו בשער שיר' יתון להלוקחים בשער נבליה בידיעו שיטמכו עלייו ולא יחוקו אחריו, וכבר ידוע הדבר מעשים באנשיהם שהוחיקו לנאמנים ולבסוף גודע שמכרו בשער נבליה. ולבך זה הא חזקה לומר על' מי שאינו משקר מצד טבעו بلا יראה מהשיות' שוגם עתה לא משקר ודאי לא שיר' כי' הרבה פעמים משמה האדם את טבעו בעצמו ובהשפעת אחרים ומצד'თאות אחרות, ורק בסתם ישראל שיש לו חזקה הוא חזקה שאף נגד תאות אחרות לא יעבור איסורין, ואף בחשוד לעבור על איסור קל נשאר' בוחומו לדבר' חמוץ שלא יעבור מצד יראת ה' ולהש"ד אליכא דהמחבר לא יעבור גם מצד יראת ה'ותר, ולא ידוע לי מנא לו להש"ד לפרש כן בכונות המחבר דהו יותר נראת

ירוב 378 ה'ג >

שלום בינהם שמכורחין מצד דיני המדינה לעשות נושאין להחשבם איש ואשתו בדיוני המדינה ומחייב שהוא גנאי להם שליכו אצל שופט העיר שיעשה נושאין במנגה האנים שומרה דת ווצים שכתריה עשה נושאין בינגיהם בקידושין וחופה אף שאין שיקר לבך דה אם איש ואשתו בדיוני החורה והא רק מעשה הבל בעלה אמרים שיעשה קידושין והוא בלא ברכות הנכון לעיד שלא יעשה מעשה וחופה קידושין וחופה כל כדי שלא יאמרו שגם בדין ישראלי תופסים הדיווארט של המדינה לגט כי ישראלי הוצאה שרביהם הם שאין יודען כל מדיני המדינה יש לחוש שימצאו הרבה שיטעו בזה ולכן היה קידושין אוף שלידינו לא היו מגורשין שיקר לא יכול בתיריה למלאות הליטענס ולחותם מחדש, אלא שיקר בשם נושאין שניים שהרי שם עדים ולא שיקר לחוש לשיקרא כי עשית השולם בינגיהם יש לקרה כמו נושאין חדש כיוון שלמעה היו מגורשין אוף שלידינו לא היו מגורשין שיקר לזה שנאה חדש בשם נושאין שניים שהרי בספרי שם וא"כ צ"ע שיטת הרמב"ם ולכן לצורך גדול בשביב החיים האלמנה ובניה היתומות יש לסמן על החולקים על הרמב"ם ולמנוגת תחת בעלה להשוגה.

הנני ידידו ומברכו בחג כשר ושמת,

משה פינשטיין

סימן מה

עוד בעניין אשה להתמננות דהשוגה

מע"ב יידי הרב הגאון מוהר"ר מאיר אסמעל שליט"א עורך ירחון המאור.

הנה מה שמתנצל בתיריה מה שהוא סובר שלא כדברי אני יודע למה הוא צריך להתנצלות הוא והוא שכח אחד צריך לברר האמת לפי דעתו בין לקולא בין לחומרא אף כשהוא תלמיד נגד סברת רבבו וכ"ש לאחרים שאינם תלמידיו. ועיין בספרי אגדות משה החאי"ח סימן ק"ט שהארכתי בזה קצת. ואם כוונתו להתנצל במה שאלוי בלשונו הטיח דבריהם כגון כי הנה ידוע לכל המכירים אותה שב"ה אני רוחק

שהוא מרובי א道士ים כמו שקיי על מלך כדמשמע מפרש"י אבל דרשא ולא מלכה שנאמר רק במלך מנא להו שייה גם בכל משימות כן, וכ"ש לומוס סוטה דף מ"א שגם לענן מקרב אחיך יש חילוק בין מלך לשאר משימות שאין מילך מדיין מלך ודין שאר משימות איננו מצד שיש לו כל דיני המלך אלא משום דסמרק משימות למלך אחיך שם דבעין בהו מקרב אחיך קצתogenous אמו מישראל ומלך חז' ושנה עליו מקרב אחיך תשים עלייך מלך דקפיד שהיה אבוי ואמו מישראל ע"ש א"כ ואדי שאין למלך פסול אשה שנאמר רק במלך לומר שגט בכל משימות תפצל אשה וכלן ממשמע שהתוס' סוטהDOI וואי פליגו על הרמב"ם וכן ממשמע שפליגו רשי' ו/orן קידושין בדכתבי ממשמעות פירושם. וכן ממשמע שלא כל דבר יליפינן מדיין מלך דהרי לענן דין ירושה החוצר לדרשא אחרות הוא ובנוו בך ישראל כל שעימות שבישראל אין מונם בהם אלא איש, ואף שלא לי בעני מוקם לדבריו דבספרי שצין ה"כ"ם והרבד"ז ומ"ע לא הזכר אל מלך ולא מלכה אבל דין כל משימות שלא יהיו אלא מקרב אחיך ביבמות דף מה' דרשין נמי כל הדינים שסבירה שנאמר על מלך גם לא מלכה שה"ה כל משימות שנאמר בספרי מלך ולא מלכה שה"ה כל משימות שלא מונם אשה. והשוגה על כשרות מסתבר שהוא מינוי ורואה לזה מקידושים דף ע"ז שאיתא במערבא אפילו ריש כורי לא מוקמי מיניו ופרשי מוניה על המדות, והוא ממש כמו השוגה על הכשרות דמה לנו כשרות המשקלות והמדות לכשרות איסורי מאכלות, והותם הוא שהחולוק בין להחשייבו לפועל ובין להחשייבו למוניה שהוא שורה אינו מצד חשיבות המלוכה, אלא אדם נשכר לעשות רצון המשכירו הוא פועל אף שהיא מלאכה החובה ואם נשכר לעשות נגד רצון בעה"ב כהשוגה על המשקלות ומדות שבעה"ב היה אפשר רוצה שיכשיר לו גם משקל ומדה החסרים והוא מוניה לפוסלים וליקחים מבעה"ב הוא שורה על בעה"ב שבעה"ב מחוויב לעשות כמו שהשוגה אומר. וכן הוא מוניה להשוגה על הכשרות שלמלאות הוא לעשות אף נגד רצון בעה"ב שלא להניח לבעה"ב שיקנה דבריהם אסורים וא"כ לרמב"ם אין למנות ע"ז אשה אבל משמע לי שלא כו"ע סברי כן דהחינוך כתוב דין ולא אשה רק במלך ולא מלכה ובדין ירושה נקט שגט בכל מוניהם אלמא דין ולא אשה אינו בשער משימות והותם דמקרב אחיך קאי על כל משימות

אבל נראת שלמה שבארתי שזה השוגה נחשב מינוי היא משום דעבודתו הוא נגד רצון בעה"ב יש עצה לקים גם שיטת הרמב"ם. שהיא תהיה שכורה מהרב שرك הרב היה בעליים שלה ובעה"ב ישלם השכר עבור ההשוגה להרב, שאו אין לה דין שורת ומינוי שלהרבר צרכיה לשימוש לעשות כפי שיאמר לה איך להשוגה ומה הוא דבר האסור כי הלא עיקר האחירות שהקונגים טומכים הוא על הרב ונחשבת היא רך כעושה מלאת הרב בדברים שיכולה לעשות שנחשבת לגביה הרב רך בפועל בעלה שאפשר לו גם להעמיד אשה כיוון שהיא נאמנת כלעיל ואף שהא דריש כורי וריש גרגותא נאמר סתם שלא מוקמו מינויו שהוא אף שמשלוני שכירונו מוב"ד ומהעיר ולא מבערל החניות ובעל הרגותא, הוא משום דשם אין זה الملאת הב"ד אלא שביחוד מונם על זה הדבר בפני עצמו וכן הוא אם יהיה מינוי השוגה מהעיר נמי היה נחשב מינוי אף אם התשלומיין היה מוקופת העיר אבל במדינתנו עיקר ההשוגה הוא על הרב שעליו הוא כל מעשה השוגה לבן אם גם הוא ישלם השכירות הוא רך פועל של הרב ולא מונם בשירות השוגה כדברתי.

ובדבר איש ואשה שזה שתי שנים שעשו דיווארס בחוקי המדינה ולא נתגרשי בגט פטורין ועתה נעשה

בפירוש זה הוא רק לזמן קצר. וזה ודאי שאף להרא"ש אין מוכחה ממשונו שהוא כהנתנו שאין לעולם ואדרבה גם לדידיה יותר מוכחה שהשונן שהוא לעולם ורק מחמת שיד בעל השטר על התוחתונה סגי לדידיה בשעה אחת כמפורט בדבריו וכמפורט בנה"מ וא"כ בשוכר פועל שציריך לו לעולם ודאי והוא לעולם כפשות לשונו.

ולבד שמסתבר לנו מוכחה זה חלקו הרא"ש מטה דרבא בגין משם דהוא לצערתו מטעם דתעם לצערתו מיכיון דהוא תמורה דמה"ת נמא דלצערתו עדיף מהרזהה בלא ראה מהגמ' שבראה כו' לאמוד דעת האדם ודאי אין יכולין מעצמננו ובפרט שבגמ' מפורש האומדן לאטיב דר' חסדא ולא מצינו בגמ' אומדן אחרות שיפלוג. ואף שהב"י אה"ע סי' קמ"ג כתוב טעם הרא"ש הוא משום זאלין לחומר באיסור בגין זו עז' כתוב שלרבא ודאי הוא כל לעולם ואף שישטרך דהוא לעולם ומילא אין יכול בעה"ב לחזור בו ולפלקו דהוא כבתוכו הזמן או דכינן דלא התנו איה זמן הו בכל יום זמנו ויכול לסלקו בכל עת שירצ'ן.

והנה לכואורה תלייא זה במחלוקת הרשב"א והרא"ש בהתחיב לנו סתום אם הוא לעולם והרא"ש בוגיטין זו עז' כתוב שלרבא ודאי הוא כל לעולם ומילא אין יכול בעה"ב לחזור בו ולפלקו דהוא כבתוכו הזמן שוואו לרבי אשி נסתפק אולי מודה בתנאי ממון שהוא לעולם. ובתשובה הובא בב"י אה"ע סי' קי"ד החליט דהוא לעולם לכ"ע מטה דבנדרים באוסר סתום הוא לעולם כמו"ז והוא הילא הרא"ש ברמ"א ח"מ סי' ס"ע סי' ג' וрок בגין דלצערתו קא מיכיון סגי בשעה אחת לרבי אשי והרא"ש בתשובה הובא בב"י שם והוא הילא הרא"ש ברמ"א שם סובר דהוא רק שעיה את כדאיתא שם בסמ"ע ובש"ך אף שפסק בגין כרבא הוא משום דסובר דלצערתו חמיר לאפשר מכויין לצעורה הרבה. דלהרשב"א היה השכירות לכל זמן שישטרך דהוא לעולם ולהרא"ש הוא אף ליום אחד יכול אח"כ לסלקו בכל עת שירצ'ן. ולנה"מ שם סק"ח בסופו שכטב דרך בנזון מתנה והתנה ע"מ שיוון היה לעולם משום דתנתנה להרזהה דגונתן אבל במחיה עצמו לוון גם גם להרשבי"ס סגי בחיבור הפחות א"כ אף להרשב"א סגי ביום אחד. אך דברי הננה"מ תමזהם דאף שברשב"א סגי בחודשו ובר"ן גיטין החכר באופן זה אבל בתשובה שהביא הילא אידי במחיה עצמו וכן סברי הילא והרמ"א דמשמע מדבריהם ומפורש כן בסמ"ע וש"ץ שליגי ולהנה"מ נמצא שלא פליגי).

בנין שוכר פועל סתום אם הוא לך ומין
שייצטרך או לא

ענף א

76 בדבר בעל בית חrustה שהוא ציריך תמיד לפועלים וכן מי צריך לעזיר ומשרת תמיד בחתומו ובבתו שוכר פועל ומשרת בסתום אם הוא כל זמן שישטרך דהוא לעולם ומילא אין יכול בעה"ב לחזור בו ולפלקו דהוא כבתוכו הזמן או דכינן דלא התנו איה זמן הו בכל יום זmeno ויכול לסלקו בכל עת שירצ'ן.

והנה לכואורה תלייא זה במחלוקת הרשב"א והרא"ש בוגיטין זו עז' כתוב שלרבא ודאי הוא כל לעולם ומילא אין יכול בעה"ב לחזור בו ולפלקו דהוא כבתוכו הזמן שוואו לרבי אשי נסתפק אולי מודה בתנאי ממון שהוא לעולם. ובתשובה הובא בב"י אה"ע סי' קי"ד החליט דהוא לעולם לכ"ע מטה דבנדרים באוסר סתום הוא לעולם כמו"ז והוא הילא הרא"ש ברמ"א ח"מ סי' ס"ע סי' ג' ורוק בגין דלצערתו קא מיכיון סגי בשעה אחת לרבי אשי והרא"ש בתשובה הובא בב"י שם והוא הילא הרא"ש ברמ"א שם סובר דהוא רק שעיה את כדאיתא שם בסמ"ע ובש"ך אף שפסק בגין כרבא הוא משום דסובר דלצערתו חמיר לאפשר מכויין לצעורה הרבה. דלהרשב"א היה השכירות לכל זמן שישטרך דהוא לעולם ולהרא"ש הוא אף ליום אחד יכול אח"כ לסלקו בכל עת שירצ'ן. ולנה"מ שם סק"ח בסופו שכטב דרך בנזון מתנה והתנה ע"מ שיוון היה לעולם משום דתנתנה להרזהה דגונתן אבל במחיה עצמו לוון גם גם להרשבי"ס סגי בחיבור הפחות א"כ אף להרשב"א סגי ביום אחד. אך דברי הננה"מ תמהזהם דאף שברשב"א סגי בחודשו ובר"ן גיטין החכר באופן זה אבל בתשובה שהביא הילא אידי במחיה עצמו וכן סברי הילא והרמ"א דמשמע מדבריהם ומפורש כן בסמ"ע וש"ץ שליגי ולהנה"מ נמצא שלא פליגי).

אבל לע"ד אין שיריך מחלוקת אלא במתחיב לוון וכדומה שהוא התחייב ממן בעלמא מצד איזה דבר שאפשר איינו רוצה להתחיב בהרבה אלא במעט بعد הדבר ההוא לבן כיוון שלא מוכחה ממשונו והוא לעולם כגון להרא"ש מה"ת נימא שהתחיב שהוא לעולם אבל בשוכר פועל שאינו התחייב בעלמא שקבל עליו אלא שהוא מחמת שציריך לו ודאי יש לנו לומר ששכטו לכל העת שיהיה לו המלצה שייצטרך לפועל דהוא בעובדא דיין לעולם כל זמן שלא הנתנו

ו אין להיות עז'
היה מודמן אח"כ
הmeshcير להסביר
ב היה יכול השמר
בור בלבד, אבל
למי להסביר אין

מי שיטע במקומות
טעם כיון שבעת
למי לאגורי ודאי
אנגורי ודאי הוא

אין צורך להרשאה
יה הזכות לאגורי
ם בשופות, דהא
מיוחד להזאייב
לי מי שנתקן נסע
א כמשמעות בשל
כר יכול להסביר
וד בחנן לשחותש
ישות לאחר לישע
השני לעכבר אף

ונודמן אח"כ הרי
לחנטים שלא נסעו
ר וצריכים לשפר
זהו לאשניהם

ת המרדכי בחוזה"ב
שכיריו לאחר גומ
הmeshcير אם רוץ
אחד לדoor בחנן
לשוכר הרא"ה
וכר להגיח להאדור
א דוקא כשאמד
לייתן שכר ניחא
ולדור עמו יחד
יכל לשמר את
זה טעם נטוח, וכו'
ה רשיין המשכיר
וכר ונמצא סחטם

גושה פינשטיין

ולכן מסתבר שהרואה"ש מחק בין
בדר או שלא לעשות. ובלבושות כמו
ובודר דוגי בשעה אחת אבל שלא לעשות
טעם גודל יש דהא אף להרא"ש יש במנ
ם לעולם רק מקחת שם שעה אחת
בלשון הוא. יד בעיה"ש על התהותה לנו
לעשות ידו על התהותה דכרותה ?
לידיע בברור אם יכול לעשות דעתיה נח
לכן כשרוצה לאוכל פירות צרייך לידע בו
ההיסטוריה. וכן יש לפреш בכונת הרואה"ש ע
שלא מסתבר שלא יاسر אלא רגע אחד ו
דמים יאשר רק בפחות ש Mastber. אלא
 Mastber בברור להשלים הומן ברגע אחד
אפשר הוא גם על רגע אחד דמ"ש כ
רגע אחד. דשעת לאו דוקא דאותה ה
התום גיטין דף ע"ה ד"ה ורמינו שי
ישנה גם להוכיח שעה לאו דוקא. אן
 Mastber שיויה בברור על רגע אחד ול
מש לא Mastber בברור על שום זמן
זוה דאייה זמן תמן וא"כ אין יכול
בשאינו יודע בברור שהוור לנו הוא לע
וכן כשרוצה להוכיח ממשנו גדר ושבו

והנה יש עוד טעם גדול בפועל שכורו סתום → שהוא לעולם. דהא הראי'ש לא הזכיר כלל לתרץ הוכחות השואל שם בהתחשבה שהוא לעולם מהא לדגנדר ושבועה אין לי עליין שהוא לעולם ומזה שבדין ודברים אין לי עליין הוא לעולם ומזה דייסטר פירות שביעולם עלי סתום שאסור לעולם שוגם הרשב'א הוכיח מזה. דמשמעו שלא חיש הראי'ש כלל לזה ואידך להבין טעמו. ובנדרים יש מקום לתרץ כתנה'ם שם משום לדבנדים מעיל נפשיה לפסיקה וגם שם הוא דוחק וזהו גם בהקדם מעיל נפשיה לפסיקה כמפורט שם בנה'ם וכמბ בתשובתו שוגם בהקדם איבנו לעולם משום דותם הדבידס גולכין אחר ממשימות הפקידות שלשלוני

ואיך קשה מה' נימה דלצעורה עדיף מלהרואה לעניין
לומר שהוא לאולם.

ונזכר לומר מושם שرك בלהרואה שאין לו כורך
בעצם לחיבת רק להרוייה בעלמא בותה שבכחים לחיבת
שנתון לו עיי הטלה תנאי- בנט וכון בנותן מתנה לאחד
עם שיזון נמי הוא להרואה בעלמא עיי הטלה תנאי
במתנה או מבחיב עצמו לון שלא מצד תנו אמרינו
שאלוי אין רגון להחתיב ולחייב אלא במעט שהוא
הפחות ממשמעות לשונו שהוא אף בשעה אחת. אבל
בלצעורה שעצם לחיבת רקו של שצורך זה
כיוון ששוטה יש לו כל העת הווי התנאי. בסתמא
על כל העת לבבא שאין סובר האומדן בדעת בני'א
שמסתפקין כשרוצין לצער אף בכדי'. וنمצא שאף
שלענן אומדן שיזון לצערות כמו להרואה שMariela
חלוק לענן לעלם דלהרואה טבי בשעה אחת ובלצעורה
בעי כל העת. ור' חסדא ור' אשפי פלייג רק מהמת
שבבראי אומדן בדעת בני'א שמסתפקין לצער אף
בכדי' אף להראיש כמו להרש'א.

ואכ' בשוכר פועל שהוא מצד צרכו ואינו התהיבות
בעלמא לכרי' הו לא כל זמן שיצטרך דבעובדא דיין
הוא לעולם. ואף להנ'מ שסובר שטעם הרא"ש שסגי
בשעה אחת הוא משומ שהוא ספק והמע'ה נמי מורה
כן דהה צריך לומר לדידיה שמה שהוזכר הרא"ש
לוזה שלצערורה מכון כההביא בעצם שסובר בהק'ן
בדעת הרא"ש שהיא ודאי איננה מגורשת בשלל הניקח
כל העת ולכך הוצרך לוזה שלצערורה מכון שמתעם
זה הוא ודאי לכל העת מטעם דבראתוי. וגם אויל
כיזון שלפי התנאי אם הוא להרואה הוא דיין ממן
שהמע'ה ומגורשת ודאי. אך אם הוא לאצערורה וספק
התנאי ומסתפק בעצר כ"ד כדסובור ר' אשি או שרוצה
לנבו אם מסתפק בכל העת כרבא אין שייך זה הדיון ממן
לאצערורה בכל העת כשר תנאי שבגט שפסקו לחומרא. ולכך
אלא שהוא כשר תנאי שבגט שפסקו לחומרא. אף
אף שישبور בחבי' שהוא ספק הוצרך לטעם שלצערורה
מכוין ולא בגי בספקו של הרא"ש בדיון הרואה. עכ'י'
גם להנ'מ מיכרחן למור דבראתוי. ואיך יודה בשוכן
פועל שהוא לכל זמן שיצטרך.

עמ' ב

7. ויש להביא עוד ראייה מהא דושאל אדם בטובו לעולם בס"פ השואל שכתבו החוס' בשם העורך שפי בטובה שמצויק השואל להתשאיל יכול להשתמש בו לעולם שלטאורה לא מובן כלל דהא כל שואל מחויק טובה להמשאיל כדיקשה הראי"ש על הרاي"ף עי"ש. אך ברבינו הירושלמי שברונו רב ברברביים פ"א ה"ח משללה

דו"ד צריך לידע בברור והרי לא היה זמן ואפשר לעולם ולכן רק בהתחייבות ליתן ולוח שادرבה הטעבו שיעשה לו התחייבותו צריך לומר שהוא לעולם סובר הרא"ש שהוא צריך לידע בברור והרי אפשר שהוא רק לשעה.

וא"כ גם בפועל כל זמן שלא יסלקנו ציריך לשם לו אף כשלא יתנו לו עבודה וצריך לעשות מעשה לסלקו וכיוון שלא היה זמן אינו יכול דאולי הוא לעולם.

ענף ג

ו עוד מסתבר לומר דאי להרא"ש היו לשון סתם לעולם אך סובר דהא אין הכרת לרשות דלulos ציריך לוון דיש גם לפרש שבמשך לעולם יoon אותו שעיה אחת וכיון דידי בעה"ש עה"ת סגי בשעה אחת כמו לר' אש בשימוש ונגקה בגיןין, וא"כ אינו שיריך לכלול כל החיים או אייה זמן באופן זה שייה שעיה אחת אלא כשהשעה אינה קבוצה שיכילו לעשות באיזה שעיה שירה צמהן שקבוע או מלעלום. אבל ישנותהיב על שעיה קבוצה ודאי אין שיריך לכלול עוד זמן או לעולם להמעשה. ולכן בנדר שנאסר תיכף דהא תיכף אסרו בקומו וכן בשעה היי זה כשבה קבוצה ואם הוא רק שעיה אחת מה שיריך לכלול יותר זמן או לעולם לזה, לנ' כינן סתם הוא לעולם מוכרכין לומר דגאנדר לעולם. וכן הוא בפרט נדר ושבועה וסלוק דו"ד. וא"כ גם בפועל שכרו סתם שציריך שיתחייב תיכף או מזמן ידוע לעבוד אט היה זה רק לשעה לא שיריך לכלול זמן יותר או לעולם לנו כיוון ששם הוא לעולם היי בהכרח השכירות לעולם.

וראה מה דהצרך רבא במקרי דרכיו שתלא טבחא ואומנא וספר מטה לעניין לסלקם דוקא באפסידיו שהוא פסידא דלא הדר בע"מ דף ק"ט אבל בל"ז אין יכולין לסלוק. ואני לומר דאיי דוקא בשל כל בני מתא דהא רוניא היה רק שתאל אדריביאן לרוב הראשונים ומ"מ לא לה' יכול לסלוק כלל טעם דפסידא דלא הדר הוא. ואדרבה שיטת הרמב"ם בספ"י משכירות דשל יחיד אינו יכול לסלוק אף בפסידא דלא הדר בלבד התארה. וודוח לדוחות דאיי בקבלו זמן והיה בתוך הזמן דלא הזרור זה לא בגמ' ולא בפוסקים. וגם שתלא מפורש שם שהוא לעולם. וגם אומנא אם הוא מוחל גמי הוא לעולם מזמן החזק במצבה עין בא"ח ס"ס קני"ג וברעכ"א שם. וא"כ גם בכולו שנקט בהדיינו הם לעולם. וכן יותר משמע כדברתי שארך בסוגה אינו יכול לסלוק לעולם ואף בלבד המהガ שלא הוחרה שהיא שם

שלכן באומר עשרונות מביא רק שותים וא"כ ציריך לומר שהיותר ממשמעות הפחות אינו בכלל לשונו בדברתי וא"כ גם בדברים לא יאסר לעולם אם הוא יותר ממשמעות הפחות. אך בדברים יש לתחרץ עוד כתירוץ הרין בנדורים דף ד' בד"ה משום על מה שלא ילייפנין בדברים מזויות שסתם יתיה ל' יום ממשם דבר נדרי הקדש ובקדש הא חדש לעמיה לפנין גמי מנייחו נדרי איסור דפיר דמי לאקושי נדרים להדי. וכ"כ יש לתחרץ גמי על מה שנדרים דהוקש להקדש למובה שקדוש לעולם. וגם יש לתחרץ כתירוץ הגמ"ר. דשברויות הובא בט"ז יוד"ס' ריט על קושיא דגינויו דרכ מה שאסדר עצמו סברא הוא שלא שעבד עצמו אלא בפחדות ולא בדברים דאוסר הפצע עלייו וכ"כ יש לתחרץ גם מהתחייבות לוון שהוא מחייב עצמו. אבל הרא"ש בשבועות דף כ"ט סובר שגם בשבועות סתם הוא לעולם והובא בש"ז שם מטעם שכטב דזיאזה זמן תחן קשה מ"ש מהתחייבות לוון שהוא להפחות שאפשר נהי שמינורות דיהיה לי יום לא קשה דשבועות לא והקשו לנויות וגם יש לה קבצה ל' יום עי"ש אבל שייה סגי בשעה אחת בככל דבר קשה.

ולכן מסתבר שהרא"ש מחלק בין לעשות אייה דבר או שלא לעשות. דבלעשות כמו לוון וכדומה סובר דסגי בשעה אחת אבל שלא לעשות יהיה לעולם. וטעם גדור יש דהא אי להרא"ש יש ממשמעות הלשון גם לעולם רק מחמת שג שעה אחת יש ממשמע הלשון היי יד בעה"ש על התהוויה לנו מה שציריך לעשות ידו על התהוויה דכשרצחה לעשות ציריך לעיד בברור אם יכול לעשות דעתה בחשב דבר חדש לכון שרצוza לאוכל פירות ציריך לעיד בברור שנסתלק האיסור. וכן יש לפרש בכוונה הרא"ש שכבוד שכתב שלא מסתבר שלא יאסר אלא רגע אחד דלא כראורה קשה דמ"מ יאסר רק בפחות שמסתבר. אלא כוונתו דאיי מסתבר בברור להשלים הומו ברוגע אחד אף שודאי אפשר הוא גם על רגע אחד דמ"ש משנמוש והנתק רגע אחד, דשעה לאו דוקא דאותה הראייה שהבייא התוס' גיטין דף ע"ה ד"ה ורמינו שום לאו דוקא ישנה גם להוכחה שעיה לאו דוקא. אך כוונתו שאין מסתבר שיהיה בברור על רגע אחד ולכן מזה הטעם ממש לא מסתבר בברור על שום זמן כדאמר לעיל מזה דאייה זמן תחן וא"כ איך יכול לעשות מעשה כשאינו ידוע בברור שהותר לנו הוא לעולם כדברתי. וכן כشرط לתבעו מאשתו נדר ושבועה ושיהיה לו

הוא של לא יקפיד יון שהoirיך הומוoso ומילא הוא כל ליטלנו בחורה בתוס' א"א לפרש זובין. ובכך לוון בתה השואל שהוא על זמן קוצר הוא הא ל' ים עין ולהרמב"ם בפ"א שיתבע המשאל ילו מצד החוקת הכליל א"כ אין זה באסתמא לכל הטובה לא נפק ולם. (ומה שיש טר מאונטי דהא זו מהמת וה יש בהתנה בפירוש זה לעניין לפטור שימושיאלו לצורך מה שבראי כל זמן שיננו והצורך בו הוא התוס' והרא"ש טעם שלא סברי ביל זה כمفוש טוביה וישאלנה. כי אפשר סברי כל בעצם סברא הוא לעולם כי' ששכרו סתם יר כל לתוך ז לעולם מהא ו מהאה שבדין דייסטר פירות הרשב"א הוכיה ת וציריך להבין זים שם משום שם הוא דוחק ז כمفוש ש ז לעולם משום וזה שבלשונו

סימן עז

בסיכון פועל ומלמד
בלא טענה

יין טבת תש"ז.

מע"כ יודידי הרוב הוגן המפו
פינחס טיז' הגאנ"ד עלייזאבעטבדבר הדת הנהנ' אחר פס"ד של
הבן' ביחסם שני הגדודיםלצית מה שיוצא מהב"ד בין ל-
לייכא כל דין שנחביב לכתהושליאכ' בויהי בכאנ' ב"ז הנחשב
הוא בתקפו ולא אנחנו ולא שוולבטולו. ומילא מהוייבין לשלם לו
וכברט שחייה ק"ס גם על הפשרממכבב בתורה ניכר שהוא רק ו-
ירצ'ו לקיים הפס"ד שלא אכתחושידיעו אונ' שוגם כתורה'ה בעצמו
לברור ההלכה שבשבילו עשינושהולוק הנגעה מארח שבכל
בתוכפו אף אם תשאך הקושיא.

אני כותב הטעם בקדורה.

הנה בא לא טענה כלל אין יי-
נמא כמו שכטב כתורה'ה שייו ?שנה מכיו שעצם הדין בארטוי ב-
ששורר פועל סתום הוא כלל זהבגון בעפקטאי'ר וכן הוא בישיב
שיתקימה. אך שרצוים לבטל זה מההמנוני בכל שנה להוכיח מוה ?
ואין זה הוכחה של כלום כי ידועבלא טענה ואיך שבורו עמו ובט
עצם הדין דהוא שבור לעולם.בתוי ספר של הנקרים מהם מסלִי
אין כלום דיש למילול בתור מנהג
המدين'ת.ויש ראייה לזה מר"פ המקביל
בבבל נהגו דלא יהיבי תיבנא לוג'ם ומשי' די' איכא אינש דיהיב
גמרין מיניה משמע דרכ' לאחריב
אבל הוא עצמו מהוויב ליתון. זהאיינו מהויב ליתון הוה לו לומר ד'
מהויב שיכול לחזר בו אף בא'

אריס אחר בסטמא. ואין לומר :

דמן הדין היה צרי' לחזור בתוב
קבל עליו מנהג העיר שלא ליתן

לווה שום טעם דוא בעיר זו שנטנו

זה יהיה צרי' שיחיה המנהג קבוע וידוע ע"י מה
שראינו עד היום שהפועלים שכיר לא סלקם אלא
טענה וככמפורש בר"מ סי' של"א גם למנהגים כאלו.ומה שהוכחה ר' אביגדור כהן במרדי' ב"ב
דף ז' מהא דר"פ הפועלים לאם נהגו שוגם בתוך
יב'יך יתנו מס העיר שאולין בתר המנהג נמי הו
מטעם דחתנו וזה היה מהני מעצב הדין דשכנים
לחיבבו שיתנו מס העיר ולכך כיוון שנגגו הו כהנתנו.
ואח'כ' הביא שלמנהג הוה איז' לה שאף אם הוא
מנהג שלא היה מועיל התנו נמי יש לילך אחר
הנהג דרשאין בני העיר להתנות ולהטי' על קיזטן
אם געשה ע"פ חכם או שליכא חכם.ומה שא"ד מנא בירושלמי ר"פ הפועלים ע"ז
זאת אומרת מנהג מבטל הלכה כוונתו לעניין שמוועיל
הנהג אף נגד טענה בר' ואך להוציא מאוחזוק אף
שרוב איינו מוציא כמפורש דין זה בקצת' סי' של"א
סק"א בסופו והטעם דהוא נוחש כמה מוחזק מאתר
דעתולם יחויקו כדבריו כ"ז לא ידעו בברור ששינה
בדASHNU כו' בירושלמי וכן מפרש ה"מ שם.ומטעם זה בעבדא שאთא לידינו בפועל בביות
מטבחים שידוע שאון מסלקין פועל ולא טענה דגמי
ביחסם כל הב"ד שסתמא הו כהנתנו לעולם ולא
יכלו לסלקו ללא טענה ולכן מהויבים להעמידו על
משמרתנו ורק כשיברו בידיעה בראורה שהוא בעל
מחלוקת שמאפריע את העובדה והנהגה שם יכולו
לסלקו דזהו טענה השובה וכשלא יבורר אין גאנמיט
בטענה בר' דהוא נוחש מוחזק ועליהם לובי'ה ראייה
בדASHNU מירושלמי שהבאתי.והנה בעבודא זו היה הפועל עושא סימני כשרות
ואמרתי שלמחילה לא יכולו גם מצד דין
שרהה, שהשגבחה על כשרות נחشب שרדה שלא גרע
מהשגבחה על המודות שנחשב שרדה כמפורש בקידושין
דף ע"ז שריש כורי הוא שרה ופרשי' שוהו
מונגה על המודות לעניין אמו מישראל ואיב' ה"ה לעניין
שאין יכולין לסלקו שמאפריע ברמב"ם פ"א מלדים
היז' שכ' שרורות אין יכולין לסלקו. וא"כ כ"ש
שהשגבחה על כשרות הוא שרוט. שפירוש שרדה
הוא שמלאכתו הוא לשמר שלא יעשה בעה"ב רמיה
עשה שמוכרכ' לעשות גם נגד וצון בעה"ב נמצא שאינו
בעה"ב. אך מצד זה היה רק אסור לסלקו לכתחלה
אבל מצד טעם הרשות הוא גם מדיני ממון שאף
אחר שלקחו מהויבין להעמידו על משרתנו ואם
לא יעמירוהו מהויבין לשלם לו ככל פועל תוך זמנו
שיד' בעה"ב החזר על החתונה.

משה פינשטיין

מנוג'ת שלא לסלק מושם דבר כל אופן אין יכולין לסלק
בלא טענה ברורה.והנה כ"ז הוא אף بلا ידוע מנהג המקום שאין
מסלקין אלא טענה אלא לעצם הדין אבל בידוע
מנהג המקום או אף רק מנהג בית החירות או אף
ר' מקנת האיש הזה שכשושוכרין פועלם אין מסלקין
אוthem לא טענה ועובדים אצלם לעולם אין צרי'
כל למה שבארתי לשפט וברור הוא סטמא אצל
הו כי כהנתנו לעולם. ואין חלו בין אם געשה המנהג
ע"פ חכמי העיר או בהגו מעצם גם אף אם נהגו
בלא כוונה כלל רק מהמת ומהיכי תיתני יסלקנו בין
שצדר לו דבכל אופן שהיה הוא כהנתנו שוכרו
לעלום דסתם שכירות הוא אדעתא דמנוג'ת. וליד'
כל למנהגים אחרים שהם ענבי' נקנות והתחייבות
כלו שלא היה מהני גם התנו מעצם הדין לנו
צרי' שיחיה געשה ע"פ חכם אבל מנהגים הכלו לנו
היו מתנים היה מהני מעצם הדין גם המנהג הוא
עכ'ם הדין מש' דהו כהנתנו. והוא כמו נהגו לוון
ונגגו להיפוך מעצם הדין בגו' שתהיה הכניטה משל
בעה"ב שבר"פ הפועלים שבסתמא הוא כמנהג המדינה
שהוא דין תורה ממש וכי' כל מנהג בארכו שהיה
מהני התנו הוא דין תורה ממש. וכך לעניין מכירה
סתמא שהנהג הוא עיקר היסוד בהם כדאיתא ברמב"ם
סוף פ"ז מכירה שעיקר גדול בכל דברי מ"מ
שהלובין אחר המנהג והטעם דהו כהנתנו כמפורש
טעם זה ברמב"ם פט"ז מכירה ה"ה ובש"ע ח"מ
סי' רלא'ב סע' ר'. ולכן אין חילוק איך געשה המנהג
אם ע"פ חכם או מעצמן ואך שאינו מנהג של כל
העיר אלא של איש זה דעת'כ' הוא כהנתנו בין שניים
דיעו מוה.וגם יש להביא ראייה לזה מהא דר"פ המקביל
שא"ר יוסף בבבל נהגו שלא יהיבו תיבנא לאירוע
ופריך למאי נ"מ ומשי' די' איכא אינש דיהיב עין
יפה הוא ולא גמרין מיניה. משמע דרך לאחרים
לא גמרין מיניה אבל הוא עצמו מיהיב ליתון ממש
dic'ון דידוע דהאי' היה הוא עין יפה הוי סתם
קבלנות אצל לחולק בתבון מושם דהו כהנתנו ומילא
איינו יכול לחזור דאם גם האיש הזה אינו מוחיב
הויל' לומר דעת' יפה הוא ואינו מוחיב יכול לחזור
בו אף באריס זה או כشيخ אריס אחר בסטמא. ואין
חלוק ודחתם הוא מושם דמן הדין צרי' לחולק בתבון
לכו בשונתן ולא קבל עליו המנהג שלא ליתן מוחיב
לייתון. ואין לויה טעם דהו בעיר וזה שנגגו שלא
לחולק בתבון עכ'פ' איינו מוחיב כ"ז שלא התנו.
ולכן מוכרכין לומר ואך מנהג של איש זה מהני לגבי
איש זה משום דבסטמא הוא כהנתנו מאחר שידוע
עשה כן. ואיך בכל דבר הוא כן. אבל מטעם

איןנו מחייב מעיקר הדין כל ומן שלא הנתנו היפוך המנהגה. וכן משמע דף' מנהגה של איש זה בלבד מהו לבעלי איש זה אף שהוא נגד מנהגה המדינתי.

ולבד זה מה'ת נימא שgam בוה ינагו מכנהgo
תני ספר הנכרים ולא כמנתג ישראל בהישיבות
מקומות אחרים ובפרט שנוהגים איננו כדין התורה.
מזה שבשעות הלטויות הוא כמו בבתי ספר הנכרים
שהוא כדי להמשיך הילדים או מטעמים אחרים. אין
זאת לעניין המורים והפעלים שנוהגו ג'כ' כמותם.
גם לא ברור מנהג בתי ספר של הנכרים דגム הם
ברוב ואולי גם בכל הפעמים אין מסלקיים אלא טענה
אפשר הר מסלקיים על טענות אלו שב'ד ישראל לא
יהיו חוזבני זה לטענות אבל עכ'פ' באלו טענה אין
מסלקיים. וכך אף שהיו טוענים מינוי חדש בכל
טענה לא בטלה וכוננו שלא יוכל לשלטו אלא טענה.

ונמצא שהפס"ד שיכולין לשלקו היה רק מצד
הטענות שהיא כתריה עליון לנכון אם הטענות היו
ברורות ולא היה אפשר שיתקננו נמי היה מן הרואין
היהISR לפניו באיזה סדר. ובמבחן שהטענות לא
היו ברורות כי"כ שלקו משום שהיה אפשר לתקןן
שלא יארע עוד שייתה טענות עליון רק שלא רצה
כתריה להחויקו אף אם יבטיח שהbab לא יהיה
עוד טענות עליון עשו הפשר לפניו בסך הפס"ז
מאות כפי הפסיד. ומצד שכתיריה כותב שלא היה בא
כח מהבע"ב שאלנו את כתיריה ואמר שא"צ שיעשו זה
לבא כח עמה כי עליון סמכים בכל העניינים של
הישיבתנו וגם ע"ז יטמנו עליון. וזה יכול כתיריה
להסביר להם איך שיבינו שצרכי לקיים הפס"ד וגם
לומר להם שהפס"ד הוא בתוקפו ואין שם ב"ד
בעולם שיכולו לשנותו וגם לא הב"ד זה שdone ומילא
בטוח אני שבני ישראל לא יעשו עוליה והם כולם
צייתני דיננו אף אם לא יבינו בשכלם כי יש להם
על הב"ד לסמן שלאו קטלי קני באגמא ישבו בדיין
אללא ב"ד מומחה ולא היה להם שם נגיעה בדבר
והיה שלום על ישראל.

משה פינשטיין

סימן עז

כד בדבר סלוק מורה ומלמד

ט' תמאו תשכ"ב.

יע"ב ידידי מהר"ר דוב גאנסקי שליט"א.

הנה בדבר מחלוקת בין הדירקטטור ומילדים ורוצים לסלם מלמד ממשרתו הרי הוא עניין

ט'ז

בשלום פועל ומלאך ממשרתו בלא טענה

י"ג טבת תש"יב.

מע"כ יידי הרב הגאון המפורסם מוהר"ר מרדי^י
פינחס טיען הగאב"ד עלייזאבעט שליט"א.

בדבר הדעת הנה אחר פס"ד של הבב"ד שהיתה ישיבת הבב"ד בהסכם שני הצדדים ווגם היה בק"ס לשיטת מה שיצא מhab"ד בין לדין בין לפרש הא לילכה כל דין שנותחיב לכתוב הטעמים, ובפרט שלילכה בויה"ז בכאן ב"ד הנחשב ב"ד גדול. והפס"ד הוא בתקתו ולא אנחנו ולא שם ב"ד אחר יחולין שבבטלן, וממילא מוחייבין לשולם לו כי שיצא מhab"ד בפרט שהיה ק"ס גם על הפער גופא ביחס. אבל ממכות כתריה ניכר שהוא רק בשבייל הבע"ב שלא רצeo לקיים הפס"ד כשלא אכתוב הטעמים لكن אף שידוע אני שם כתריה בעצמו אית חולא בינו לבור הלהכה ששבבילה עשינו הפער זהה אחורי שתוטול הגניעת מאחר שבכל אופן הפס"ד הוא בחתוקפו אף אם תשאר הקשייא מ"מ לרוחה דמלתא אני בותב הטעם בקצחו.

הנה בלא טענה כלל אין יכולין לסלק אף נימא כמו שכתב בתורה שהיו צדיקין למונתו בכל שנה מכיוון שעצם הדין באורך בתשובה אחת ששוחרר פעול סתם הוא לכל הזמן שצורך השוכרו כגון בעפטאטרי וכן הוא בישיבה שהוא לכל זמן שיתתקיימו. אך שרצוים לבלתי זה מצד המנהג שמחודשṇה המינוי בכל שנה להוכחה מזה שמיינוחו רק לשנה, ואין זה הוכחה של כלום כי ידוע שלא אירע שילוקו בלא טענה וא"כ שוברו עמו ובטלה ההוכחה ונשאר עצם הדין וזה שוכר לעולם. וממילא אף שמנגה בתה ספר של הנוצרים שם מסלקין גם בלא טענה. אינו כלום דיש למיוזל בתה מנגה של מקום זה יותר ממנהג המדינה.

ויש ראייה לזה מר"פ המקובל בבר"מ שא"ר יוסט
ובכל נהיגו דלא יהיבתי תיבנה לאירועס ופריד למאי
ונ"מ וממשני דאי איכא אינש דיהיב עין יפה הוא ולא
גמරידן מיניה משמעו ודוק לאחרים לא גמראין מיניה
אבל הוא עצמו מחויב ליתן,adam גם האיש הזה
איינו מחויב ליתן הוה לו לומר דעתין יפה הוא ואינו
מחויב שיכל לחזור בו אף באrics זה או כי שיכח
אריס אחר בסתמא. ואין לומר דוחות שאני משומם
ודמן הדין היה ציריך לחולק בתבון לנו כשותנו ולא
קבל עליו מנהוג העיר שלא ליתן מחויב ליתן, אין

אנהג קבוע וידוע ע"י מה
ים שכבר לא סלקם ולא
נעל"א גם למנהגים הכלג

ב' במדרכי ייגודר כאן לאמ' נהגו שוג' בתרן ייינן בתר המנהג נמי הוּא לאט לאט לאט נהגו שוג' בתרן דשכניות מאצט הדין כהנתן. בון כוונתנו גוּר איז לוה שאפ' אם הוּא לאט לאט לאט נהגו שוג' בתרן דשכניות מאצט הדין כהנתן.

שלמי ר' פ הופעלים עז' לכיה בוגנותו לעניון שמוועיל אפ' להוציא מאוחזק אף קצ'ין זה בקצ'ה"ח סי' של"א נחשב כמו מוחזק מאחר שלא יידעו בברור ששינה
ההרבנן הפט"ל טה

אתה לידבו בפועל בבית
זין פועל בלבד טענה דעתך
הו כחתנו לעולם ולא
וז חוויבים להעמידו על
כינעה ברורה שהוא בעל
צדקה והנהגה שם יוכלו
משלא יבורר אין נאמנים
איך ועליהם להבהיר ראייה

ונעל עולשה סיימני בשורת
ז' לסלקו גם מצד דין
בחשב שורה שלא גרע
שורה כפporaש בעידושים
שרה ופרש"י שהוא
ישראל וא"כ ה"ה לענין
ברמב"ם פ"א מלכים
ז' לסלקו. וא"כ כ"ש
צורות. שפירוש שורה
לא יעשה בעה"ב רימה
ז' בעה"ב נמצאו שאנו
לאמת עצמו כשרה על
אסור לסלקו לכתחה
גם מדיני ממון שאף
מייד על משורתו ואם
ז' כל פועל תוך זמנו
בינה.

ראשון המוכר, ויש שם גם זכות שקיוחה כמשמעותו לשלק אחד מחתמת שנמסליקו לפי מהגמ' את האחורי, שהמוש"ב שהיה ראשן של שלשה השווותוננה שקנה זכותו לו אף שהלו שקייה לו זכות המוכר שהיה ראשן בסתכמה הבuelsים של בית המטהחים המכשרים וגם בדיעת הינויגן. והשטייה וצריכים לשלק שובי' אהקנוי שלו הוא בכות המוכר שנייה קילקו את השובי' השלישית שהוא אהוללה טענו שישליך את הקונה שבבסבורתי כתוב שפטעים שונים איינשאכטוב דעתם העניה בדיון זה.

והנה אם נימא שמנגום לשלק רשות, פשט לע"ד שהקונה הוא הא כדיין, רשות זכות זו שקייה גם להקונה למוכר רשות זכה היהיה עבודה לעולם על כל חזון שקייה עבודה שקייה יכול לעבורה, ואילו יש לו שקייה, אבל לא שיתחשב כחפץ שקייה להפסיק בעודתו אין לו שם ולא היה שיר בעצם כלל עניינן וכל עניין המכירה הוא משומש של כל שאלא ישיג שובי' אחר שיתן לו אשייפסיק עברותה, ונמצא שהקונה לא אלא שיתן לו כסף כדי שתתרצה יניח לבuelsים ליקח אותו לשובי' ואם נימא שיש להשו'ב קניין התהה שיתנו לו העבודה דשחיטה ובדיקה שקיוא רוצה לשחות ולבודוק ולא שקייה מהויב ליתן גם לאחרים רוצה לשחות יותר, אלא הוא רק להפסיק בעודתו כשלא יניחו להאו' לעבודו שם. ונמצא שלקלבת שובי' לא שיר המוכר כלל דהוא רק בה שהuelsים היו רשותם לקבל את א"א להם לקבלו למפרע אלא מאור וא"כ נמצא שהוא האחורי, ומה שוד בהסתכם הבuelsים שהוא חתינו גם כלום דהבuelsים אינם בעלי עול השותעים ולא זכות הבuelsים וכו' לא הבטיח לו כלום לא אבד זכותו להקונה נחשב האחורי הקונה. ובעם אף אם היה שואל בעט השלישי והוא מסכימים שבאים יצטרכו

סימן עח

בדבר בית מטהחים שנגזר לזמן קצר ונסתלק שותה אחד אם יש להשוחחים בראשונים טענת חזקה

ה' שבט תשכ"ב.

מע"כ יידי הרב הגה"ץ מוהר"ר אברהם אבא ליפער שליט"א האדמו"ר מטשרניאויז.

הנה בדבר מה שאבוי הגה"ץ שליט"א רוצה לידע דעתינו העינה בדבר בית השחיטה שקייה שיר לארבעה שותפים והחויקו שניהם שוחחים כשרים אין עליהם שום טענה ופתאום סגרו את בית השחיטה ואיזה שבותות נפתח אותו בית השחיטה באוטו המקום ובאותו השם עי' שנים מהארבעה ולקחו שוחחים אחר, אם שני השוחחים הקודמים יכולין לתבוע מדין יוריך לאומנות ומתקף בחזרה. הנה מכיוון שלא כתבי כתרא"ה טענת השוחות החדש וטענת העב"ב על מה שלא לך את השוחחים הקודמים איini יכול לפ██וק בזאת דין ברור. אבל ודאי של השוחחים הקודמים לא רק שיש להם טענת יוריך לאומנות ומתקף בחזרה שהם ענייני אישור אלא שיש להם גם טענת פועלם ממש אין יכולין לשלק מדין מפני שמצויאין בדיןיהם, בלבד טענת חזקה שנוגגן בשוחחים שלדעתו הוא גם מדינה, כי עד שנה שלימה לא נחשב שנתבלט מ��חר של בית השחיטה הקודם לומר שמה שפתחו הוא מסחר חדש לגמרי לשלק וזכות שקייה להם אף אם לא היה בו שום הערומה ואין לי פגאי להאריך בזאת עתה. וכן למשה צרכיהם השוחחים לתבעו את השנה וכ"ש כשהיא יותר ויצרכו הוויצים לשלקו לרבר בריאות ברורות שאינם ראוי עתה להיות מלאה. ויידונו בינוים כפי התורה.

ידידו מוקירה

משה פינשטיין

סימן עט

בענין שובי' אחד שקנה הזכות משוי' בראשון בכל זכויותיו אם יש לו גם זכות שקיון סינייריטי

י"ח תמו תשכ"ב.

מע"כ יידי הרב הגאון מוהר"ר יהיאל יהודה איזאקסאן שליט"א.

הנה בדבר אחד שקנה הזכות להיות שובי' בבית מטהחים משוי' הרראשון בכל הזכות שקייה

שב"מ צריך לילך לב"ד ולהיות ביחד לשם הטענות שיש להם על המלמד ותשובת המלמד והב"ד יפסקו כפי הדין שיש להם לידע מהגמ' והש"ע וכן אין להשיב לאחד אחד ורק בדברים כללים אני יכול להסביר.

הנה כשהכרו מלמד סתם אם עשה מלכטו באמונה שהוא שטסביד הילב בתלמידים מה שלומד אתם וראה שיחרו עלי לומדים כי הצורך להם ולא בטל זמן הלומדים בדברי תורה ומצות שהוא המלמד הרואו לחיות מורה ומלמד לתלמידים וא"א לשלקן. ואך אם בעת שכורו אמור שיתיה הרשות בידם לשלק אותו לשנה האחרת אף بلا שום טענה יש ספק גדול אם יכולו לשלקו מושם שהדרירקטאוץ והמנגנים נברדו רק לעשות דין התורה שהוא לש"ש וכיון שלשלק ללא טענה ודאי אינו לש"ש אין להם זכות ע"ז ואפשר שאין תנאים כלום. ואם שכורו סתום אף שהקאנטרקט נתנו רק על זמן נשנה ושנתיים זה ודאי לא נחשב כתנאי לשלקו כשירצו אף ללא טענה ואין יכולין לשלקו כשיליכא טענה שיוכו ע"פ דין.

אף אין זמן קצוב בכך שנקה שמדובר הוא טוב שאפשר לאדם להתקלקל במעשייו ומדתו וברט שתלי בזירות ובירורו שיתור שאפשר שהחילה להתעצל אבל כמובן שהיא ראה גולה שהוא מורה טוב כשהיא שנה וקבועתו לעוד שנה וכ"ש כשהיא יותר ויצרכו הוויצים לשלקו לרבר בריאות ברורות שאינם ראוי עתה להיות מלאה.

אם צריכין לשלק אחד מחמת שנטקנו מספר התלמידים אם דוקא האחרון מסתלק או שהוא שווה לשאר מורים וצריכים להטיל גורל או אופן אחר לא שיר לנכוב במקטור זה ואני בارتוי הענן בזאת תשובה אבל בכל גידון יש לדון ביחס שאפשר אילך אנגה ולכן אני כותב בזאת.

ידידו

משה פינשטיין

סימן לה

היתר נדר שאחד נדר לחברו שלא ישמש
באומנותו שלמד ממנו לירד לאומנותו

ניסן תש"ז

מע"כ יידי הנקד שילט"א.

בדבר רואבן שלימד את שמעון בחינוך אומנות שעלו
והתבנה עמו שמעון לא יעסוק באומנות זו
באופן שיגיע היקן לרואבן, והסכים שמעון לתנאי זה
ונדר כך ע"ד רואבן, ולאחריו זמן הדר שמעון וטعن
טענות כגד הפעלים של רואבן ומחדך כך מבקש
שיתירו לו נדרו, אם יוכל להתויר כל זמנו שאין ראובן
תובעו לדין.

הנה מכין שענין נדר זה הוא נוגע לשני בעלי
דין אין זה עניין שאלת איסורו והיתר שיכל חכם בעל
הוראה לפסק הדין על פי שאלת הנדר בלבד אלא הוא
דין תורה כמו דיני מוניות שצרכין שני בעלי הדין
לבא לפניו הדיין או דיינים שישմכו עליהם אחר שיטענו
טענותיהם יפסקו כפי הדיין ואם הנדר רודצה לעבור צרייך
מי שהצרכו שידור לילך לאיזה ב"ד שישלחו להרשותה
לעבור הומנה שיבא לדין ולעכבה שלא יעבור על
נדרו עד שילך לדין עם המדיין ויפסקו, ואני אין בכח
לעסק בהו מפני חולשת בריאותי ואיכא ועד הרבנן
ואגודת הרבניים והתאחדות הרבניים העוסקים בו.

ידידו,

משה פינשטיין

סימן לד

רב בבי"ד שבכתב המוני שלו נכתב שהוא
לזמן מגבל ובתום הזמן רוצים לסלוקו

כ"ה שבת תש"ם

מע"כ יידי הרת"ג שליט"א שלוי וברכת.

¶ 7 הנה ברור ופושט שמי שנתקבל לר' באיה בהמ"ד
וכן למד בבי"מ"ד איזה שיעורים בין במקרא
בין במסניות בין בגמרא בין בהלכתה אי אפשר לשלקו
לעולם כשליכא עליו טנה ברורה שיסכימו ב"ד של
רבנן מומחהין, בין מדין שורתה בין מדין פועל
וכבדארתי באורך באגורות משה הו"מ ח"א סימן ע"ת
ואף שנשנו לו כתוב מיוני וכוחבו שם שהוא רק על
משך איזה זמן איןנו יכולים. וכמודמי שזמןiani נמצאו
באמריקה זה יותר מרבעים שנה לא ארעד אף
במדינה זו שהמנחים (הדיירקסטרס) ישלקו בעצם
רב ומורה. וכן מלא מאחר שנתקבלת לר' בבית
הכנסת ולדרשו שם בשבותה וו"ט גם שלמו שכר אף
אם המנהלים החליטו לסלק אינו יכול וחיבור בכל
הכבד שנותגין לר' ובהשכירות ששלמו וצריכין לשלם
بعد כל הזמן שלא שלמו. ואם יש למנהלים איזה
טענות צריכין לילך לב"ד המרוצחה לשני הצדדים או
לב"ד דוגב"א. וכשהיה להם פס"ד שרשאין לסלקו או
יהית להם רשות לסלקו רק אחר זמן הפס"ד, ועוד אז
היבין לשלם גם השכירות ואינו סלוקם כלל, אף אם
הוא אמרת שלם. ובבטחוני ששארית ישראל לא יישזו
עליה והם צייתי דינה שודאי יקימו מה שכחתי
ובפרט כפי שאני מכיר לר' גודל בתורה וביראת
שםם ובמדות טובות.

והנני יידונו,

משה פינשטיין

ידידו,

היא בחולוף עסוק אחר להכינה הוא שייך
מכיוון שכבר נדפסו הכרטיסים ע"ש פ
התורתי בצעי מרום, כדי שלא יהיה לו
אשר הוא המורה שלהם, יש להשאיר הכהן
זה אבל הכינה שיחיה מזה שייך להפעיל
שנודה.

משה

סימן לו

אם רשאי בן להשgiaה בשם אב
कשרות שאביו ממונה על

ער"ח אדר תש"ט
מע"כ יידי הרב הגאון מוהר"ר כ
שליט"א.

הנה בדבר אם יש לכתרה רשות לי
אביך הגר"ש שליט"א במקומות
הממונה מהם על השגחת עניין שרורת וכ"כ
בזמן שקשה לפני מאייה טעם להיות בעז
הנה לע"ד פשוט שכך שמעינו במאן
ע"א דאמר רבא כל המפקיד על דעת בניו
ואין יכולו לומר אין רצוני שתיא פקדתו
כמו כן הוא בשמשה דהשגחת דכירות זו
בנני חשבים ויראי היכט שראויין להשגחה
ליכא שם חסרון לעניין מעשה ההשגחה
לשלה גם לבנו תחתוי, ורק כשהבחן עדין
כאבא יהיה מוכחה האב להיות הכותב והו
בדבר ההשגחה, ואפיין כשהבחן כבר נע
בעולם יכול לטעון בחוי האב שהשווינו
רב אחר אליו היה ע"ז חלק למסחרו
אבל כשהאב הוא הכותב והו שמו מוד
לbenו מושם שמיינו אינן יכולין למחות
ובכל כההרב אינו יכול לפעמים
ראשי לשלה גם רב אחר ממש שסומך
להתומות על דבריו כשמור שהואה כשר נמי
אבל ככובן שלשלוח אחר הוא רק לפרי
טעם גדול על מה שלא היה יכול לבא בעז
בנו הרاوي לך ומאמינו להחות ע"פ דבר
לשלה בכל עת שרצה אפילו כשהיאנו
דאמר רבא, דבעה"ב שהוצרך ולקח את
המוניה על ההשגחה הימה דעתו מהחלה
בנוי הרבניים הרואים. וכך יכול לאב
של מר אביך הגר"ש שליט"א ברשותו

ט"ז א' 1962 י"ג